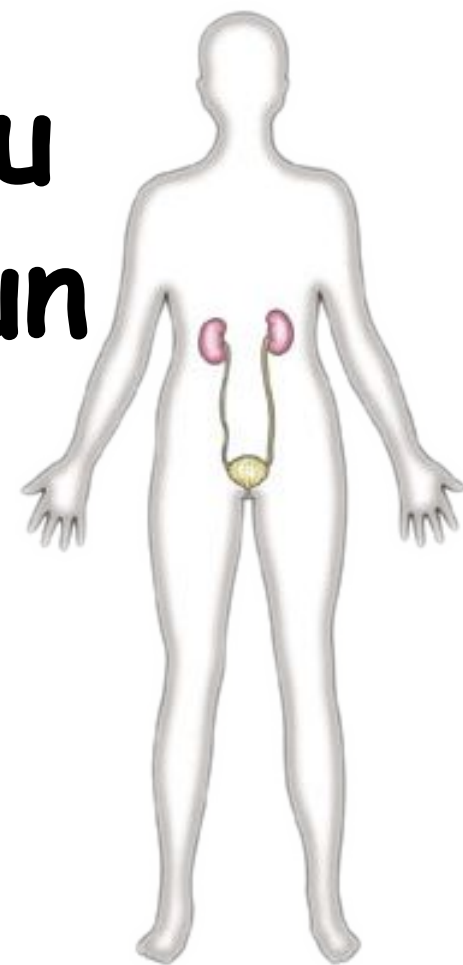

<https://www.youtube.com/watch?v=jZZpaqutvI4> filma krievu valodā)

LINKS UZ MĀCĪBU GRĀMATU (150.-151.lpp.)

<https://www.docme.su/doc/32638/-facebook-gaismaspils--biologija-vidusskolai-4-v.1.00>

Cilvēka urīnorgānu sistēmas uzbūve un funkcijas

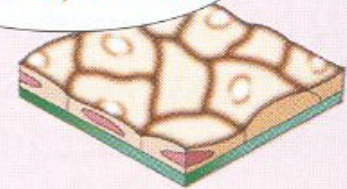

Cilvēka organismā notiek
nepārtraukta vielu un
enerģijas plūsma

Rodas pārpalikumi,
kas no organisma
ir jāizvada.

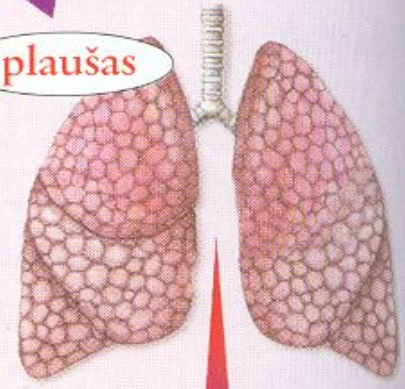
dažādas ķermeņa šūnas

šūnas elpošana

oglekļa dioksīds

plaušas

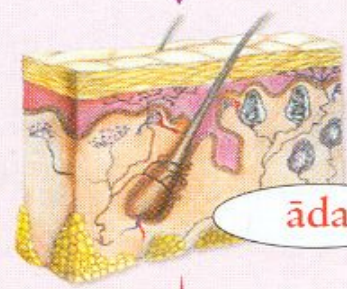
izelpotais ūdens un oglekļa dioksīds

hemoglobīna noārdīšanās

nukleīnskābju noārdīšanās

žults pigmenti

ūdens

āda

sviedri

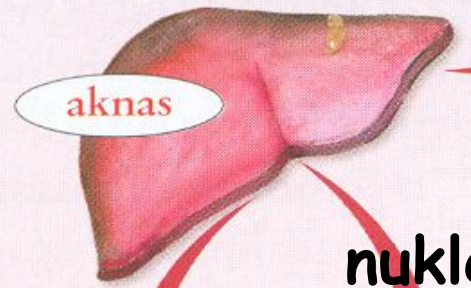
urīnskābe

gremošanas sistēma

fēces

aknas

aminoskābju noārdīšanās

urīnviela

nieres

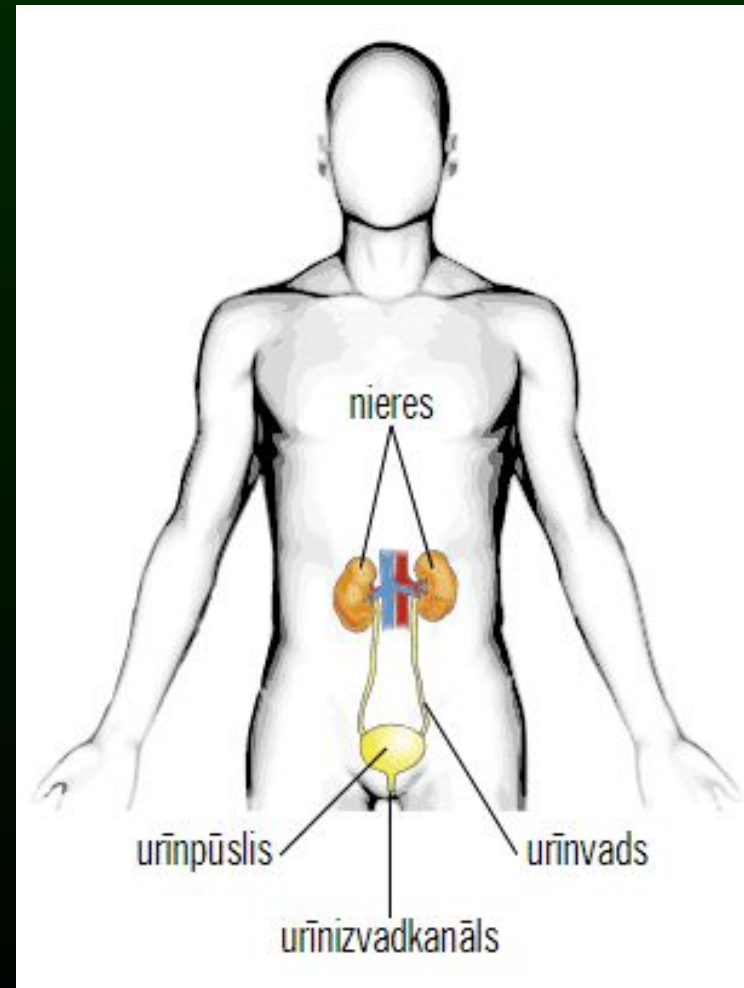
urīns

Urīnorgānu nozīme

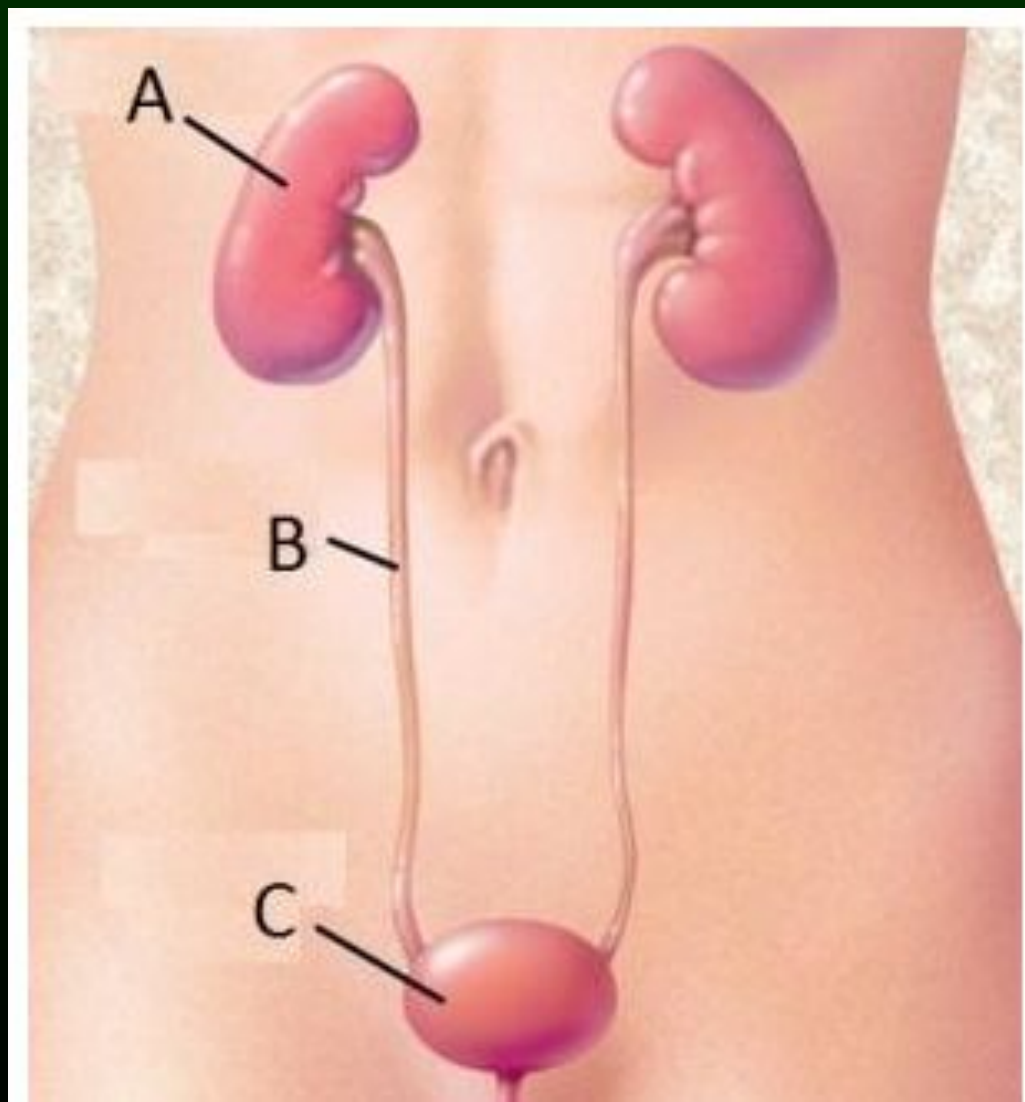
- Vielmaiņas galaproduktu izvadīšana.
- Regulē ūdens un sāļu līdzsvaru organisma šķidrumos.
- Nodrošina nemainīgu organisma iekšējo vidi.

URĪNORGĀNU SISTĒMA

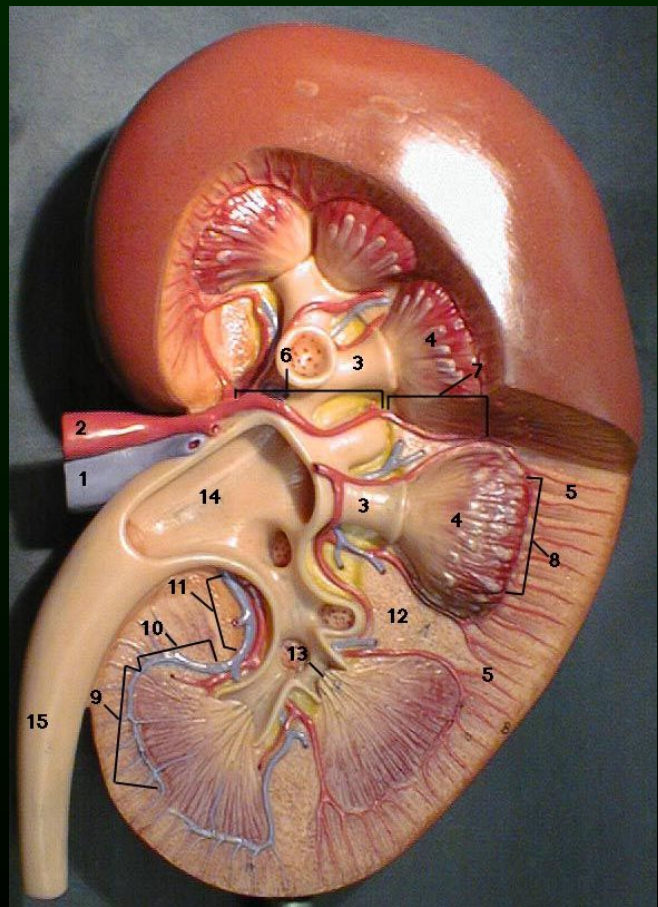
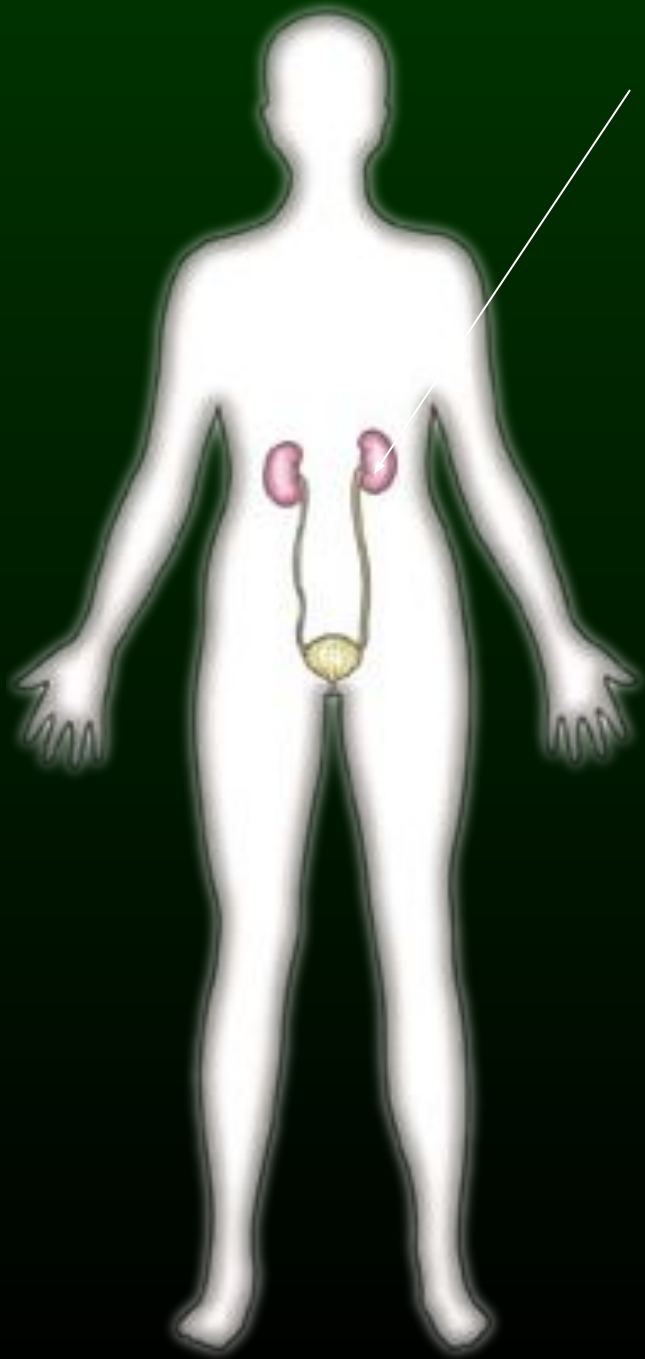
Система органов выделения

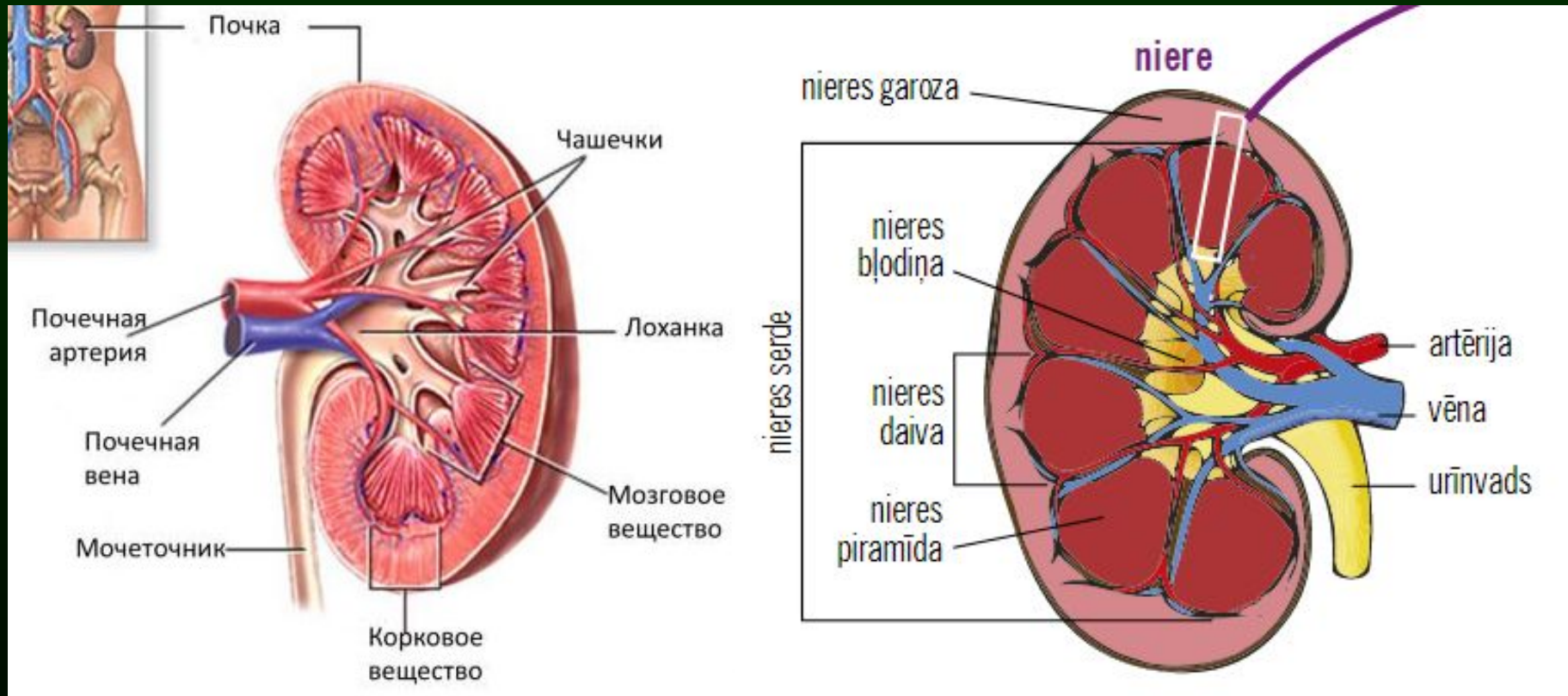
1.UZDEVUMS Paskaidro zīmējumu!

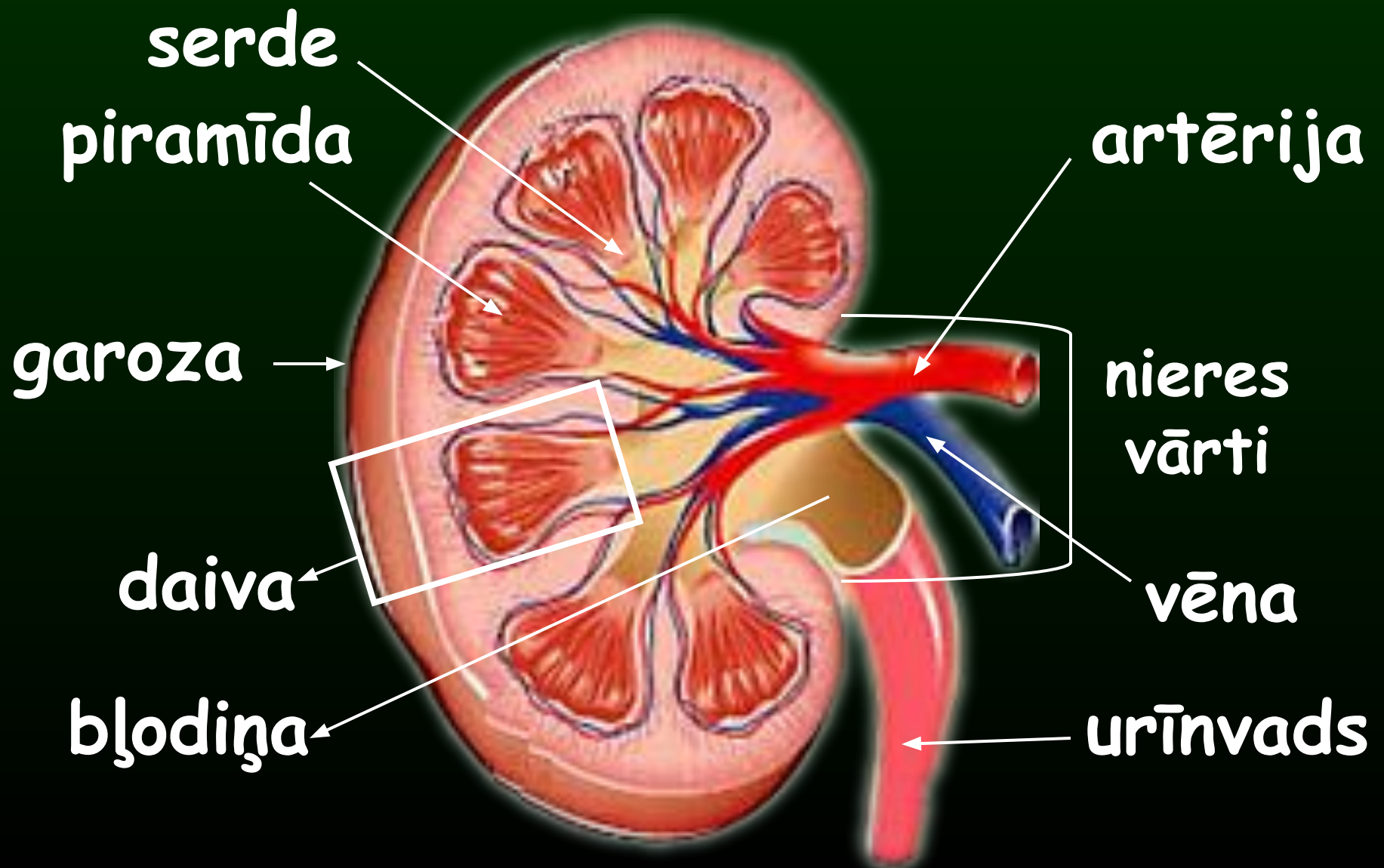
Nieres ir 10-11 cm
garas un vidēji 5 cm
platas.

NIERES UZBŪVE

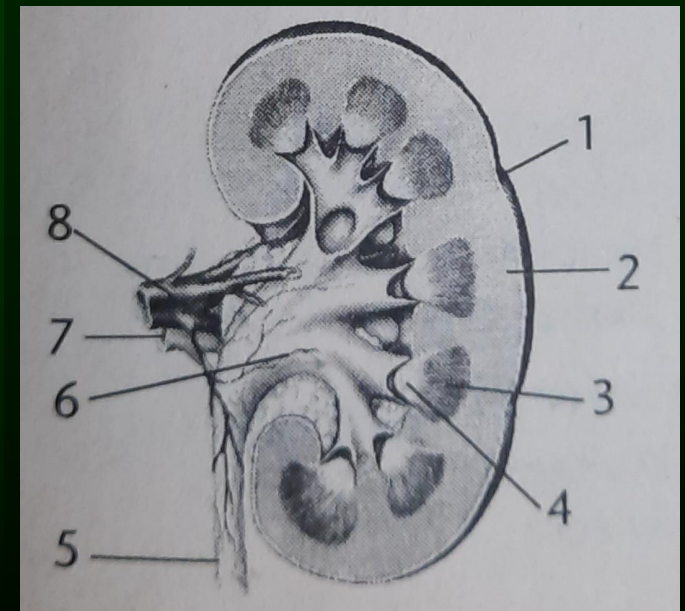
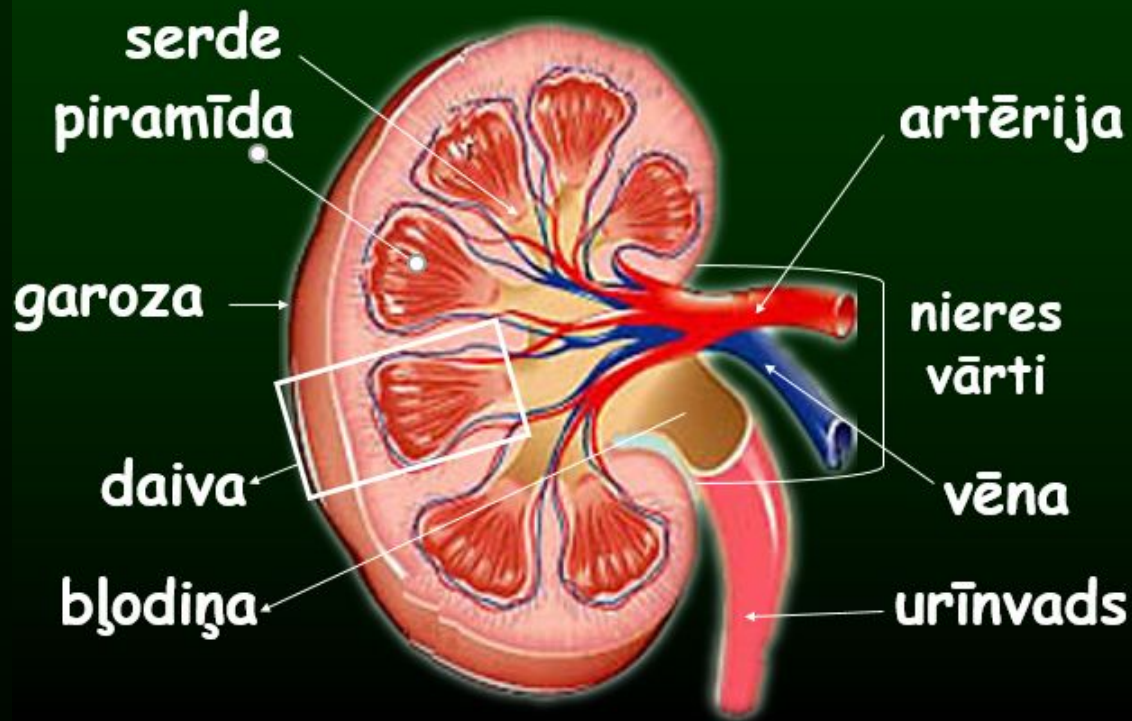

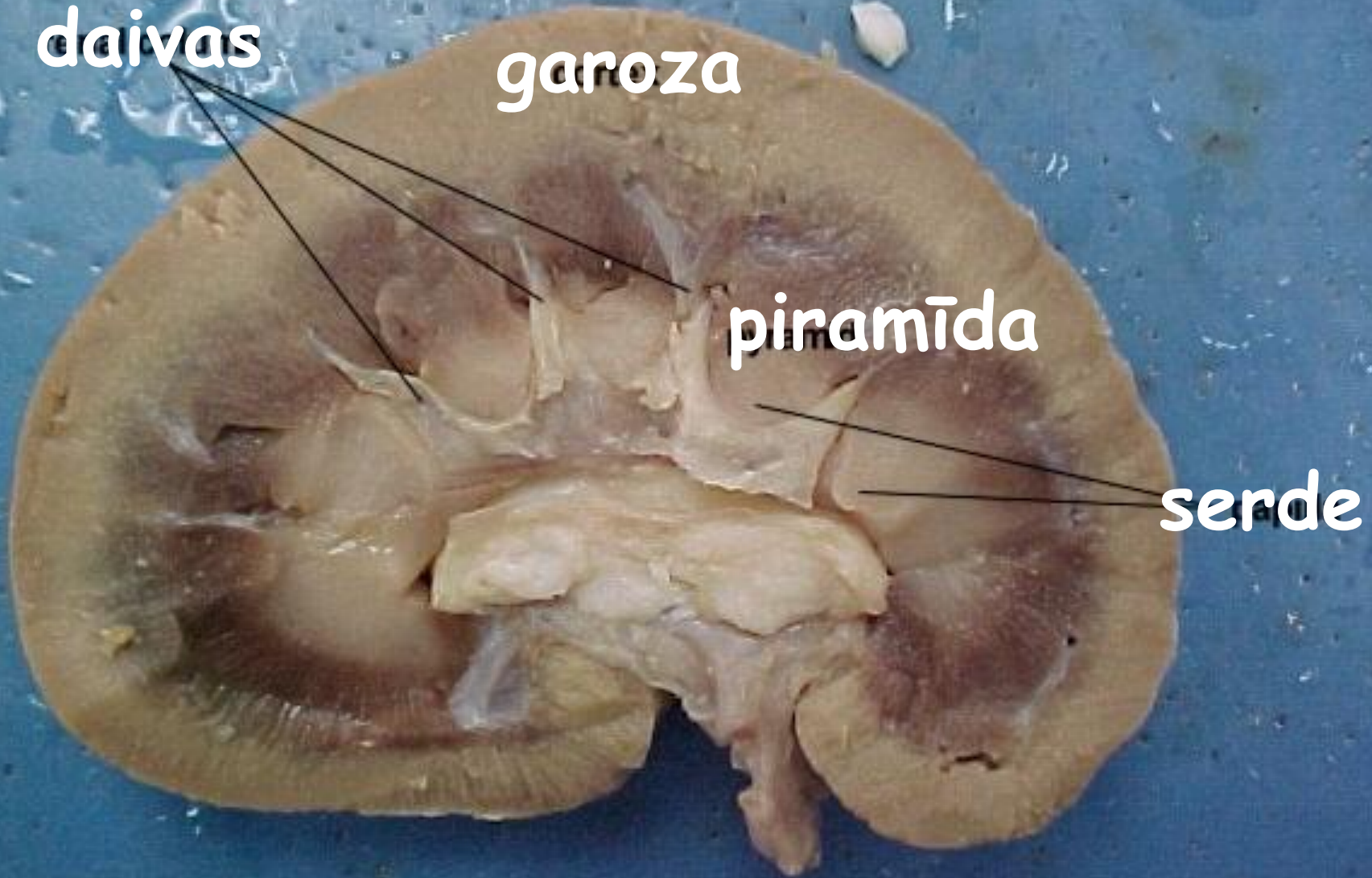
Nieres uzbūve

2.UZDEVUMS Paskaidro zīmējumu!

Nieres uzbūve

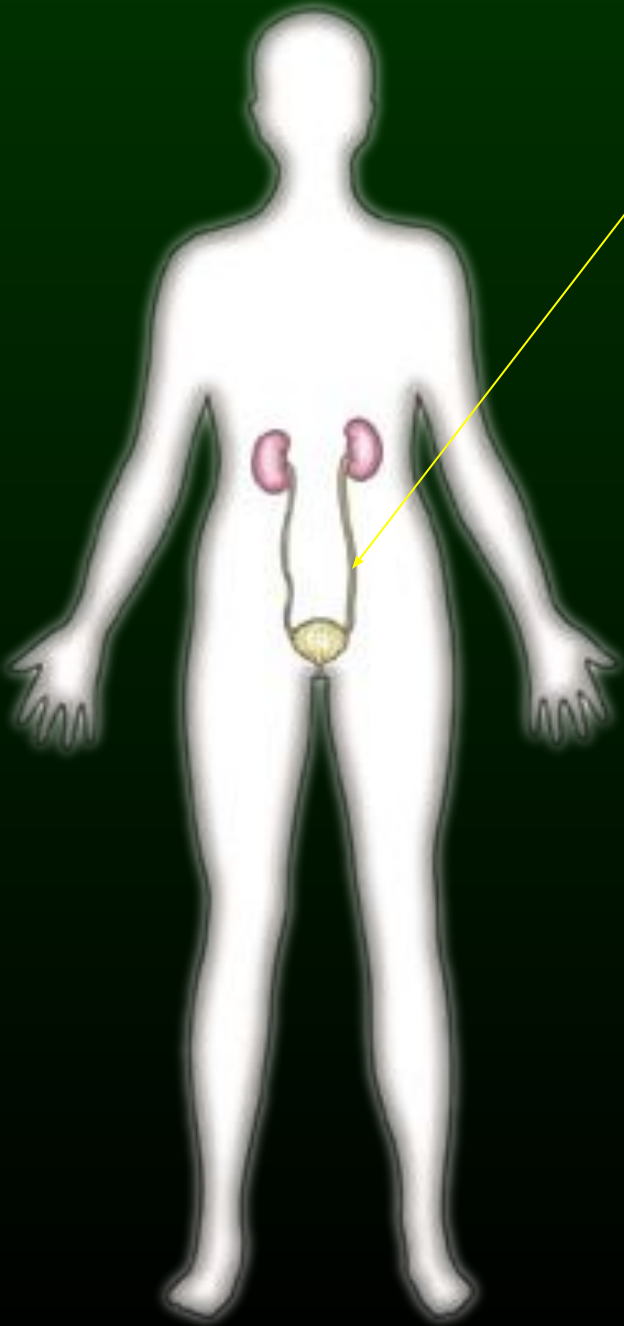

Pavisam ir 12-15 piramīdas.

Katrs urīnvads ir aptuveni 30 cm garš.

Urīnpūslis

Ieapaļa forma.

400-500 ml.

Apakšējā virsma
pieaugusi pie
iegurņa.

Izeju noslēdz 2
sfinkteri.

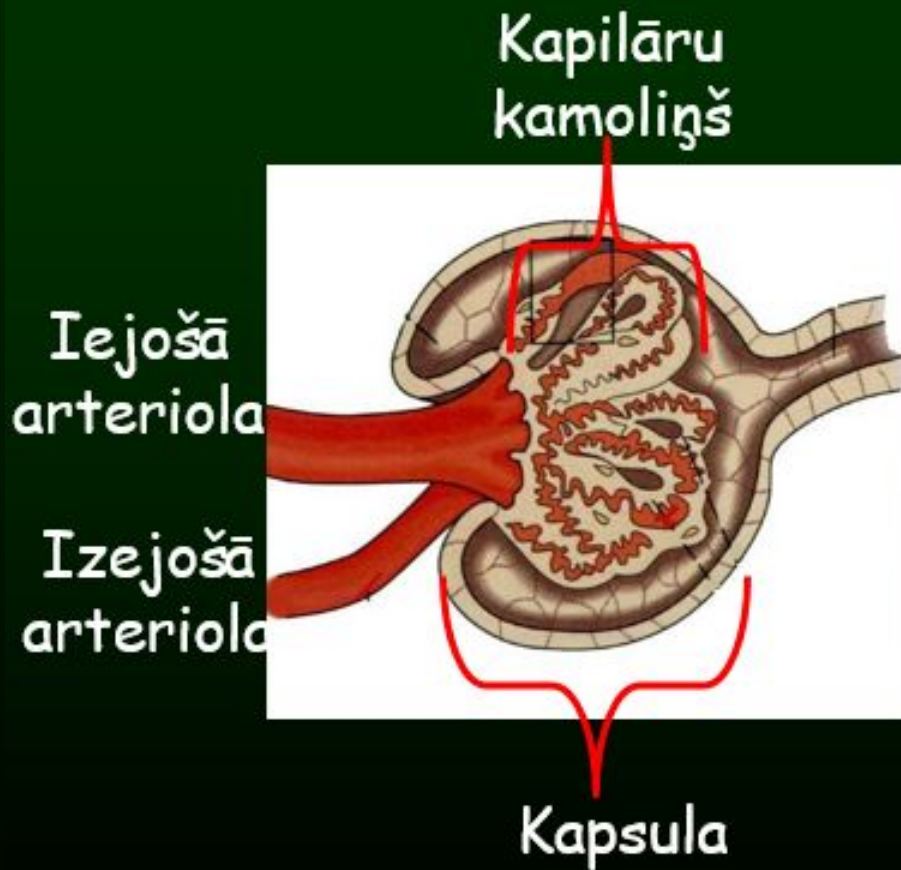
Nefrona uzbūve. Строение нефрона.

Механизм образования мочи

Nefrons ir nieres funkcionālā vienība.

Нефрон — это структурная единица почки, где происходит фильтрация крови и образование мочи.

Kapsula

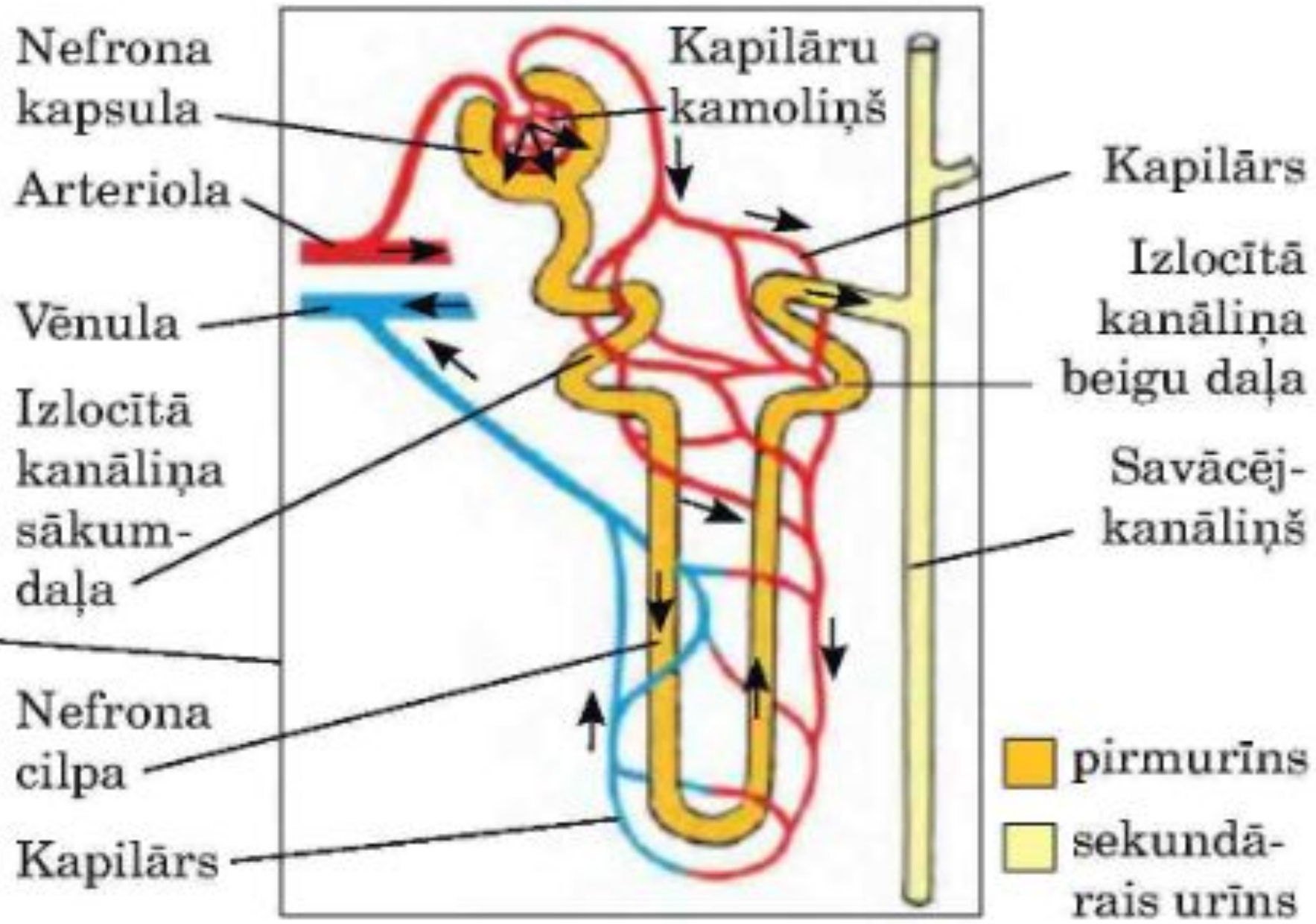
- В корковом слое почки находится **почечная капсула (капсула нефрона)**, внутри которой находится **капиллярный клубочек извитого канальца**.
- Nefronu veido kapsula un kanāliņš, kuru apņēm kapilāri. Visā kanāliņa garumā starp kapilāriem un kanāliņu notiek vielu apmaiņa.

Urīna veidošanās. Образование мочи

Urīns veidojas nierēs no asinīm. Urīna veidošanās notiek posmos - **filtrēšana un atpakaļuzsūkšanās (reabsorbcija) un sekrēcija**

Моча образуется в почках из крови, которой почки хорошо снабжаются.

Образование мочи проходит в два этапа — **фильтрации и обратного всасывания (реабсорбции)**

Nefrona uzbūve

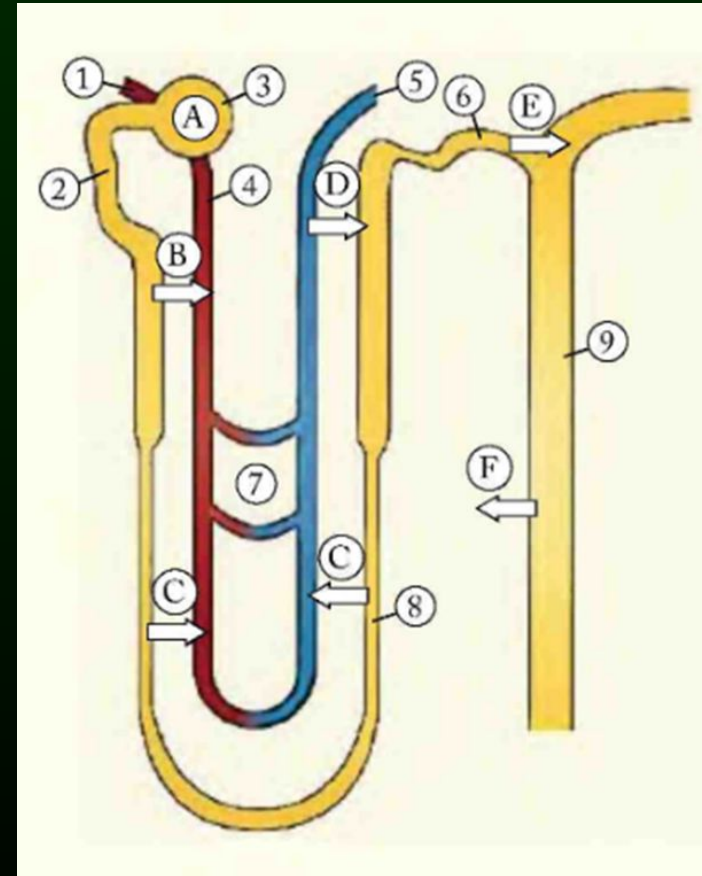
Nefronā notiekošie procesi

3.4. tabula

Process	Norises vieta	Vielu pārvietošanās virziens	Vielas
Filtrācija	Nefrona kapsula	Asinis → urīns	Glikoze, aminoskābes, sāļi, ūdens, urīnviela
Reabsorbcija	Izlocītā kanāliņa sākumdaļa	Urīns → asinis	Visa glikoze un aminoskābes
	Izlocītā kanāliņa sākumdaļa, nefrona cilpa	Urīns → asinis	Daļa ūdens un sāļu
Sekrēcija	Izlocītā kanāliņa beigu daļa	Asinis → urīns	Medikamentu un hormonu šķelšņi, urīnviela, urīnskābe

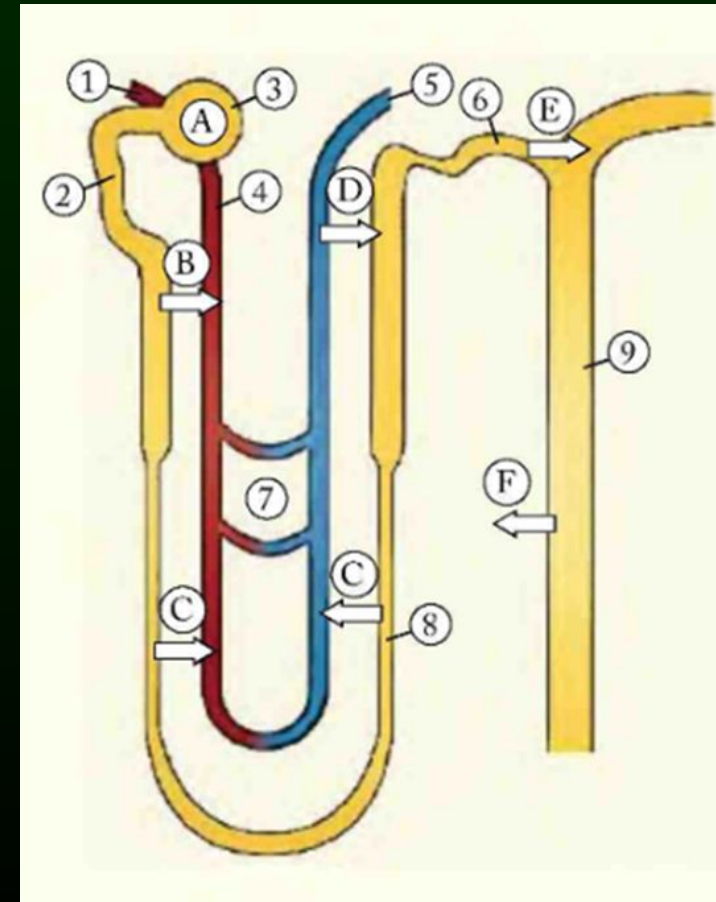
1.UZDEVUMS. Norādiet, kurš cipars attēlā atbilst nosauktajām nefrona daļām!

	Nefrona daļas	Cipars no zīmējuma
a	Nefrona kapsulai pienākošā arteriola	
b	No nefrona kapsulas izejošā arteriola	
c	No nefrona aizejošā vēnula	
d	Kapsula ar kapilāru kamoliņu	
e	Izlocītā kanāliņa sākumdaļa	
f	Izlocītā kanāliņa beigu daļa	
g	Kapilāru tīkls	
h	Nefrona cilpa	
i	Urīna savācējkanāliņš	

2.UZDEVUMS. Norādiet, kurš burts attēlā atbilst nosauktajām urīna veidošanās procesiem!

	Urīna veidošanās process	Burts no zīmējuma
1.	Filtrācija- pirmurīna veidošanās.	
2.	Ūdens un sāļu reabsorbcija nefrona cilpā	
3.	Glikozes reabsorbcija	
4.	Urīnvielas u.c. vielmaiņas produktu sekrēcija	
5.	Ekskrēcija- urīna izdalīšana savācējkanālīnā	
6.	Ūdens reabsorbcija no savācējkanālīņa.	

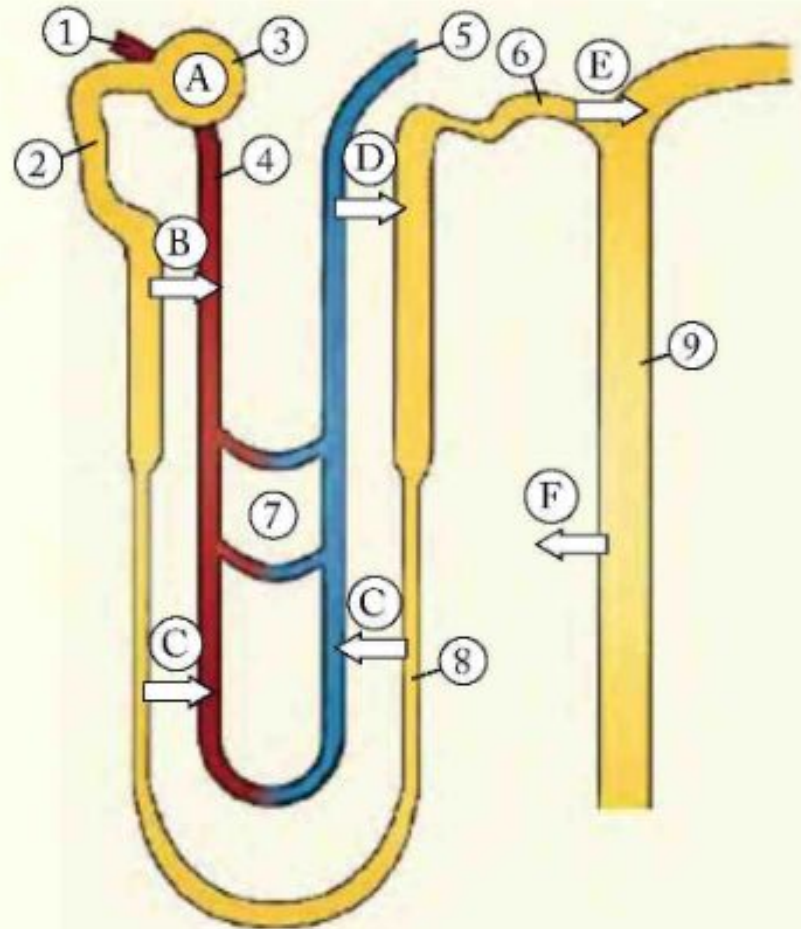
6. Aplūkojiet nefrona shematisko attēlu!

6.1. Norādiet, kurš cipars attēlā atbilst nosauktajām nefrona daļām!

Nefrona kapsulai pienākošā arteriola; no nefrona kapsulas izejošā arteriola; no nefrona aizejošā vēnula; kapsula ar kapilāru kamoliņu; izlocītā kanāliņa sākumdaļa; izlocītā kanāliņa beigu daļa; kapilāru tīkls; nefrona cilpa; urīna savācējkanāliņš.

6.2. Norādiet, kurš burts attēlā atbilst nosauktajiem urīna veidošanās procesiem!

Filtrācija – pirmurīna veidošanās; ūdens un sāļu reabsorbcija nefrona cilpā; glikozes reabsorbcija; urīnvielas u.c. vielmaiņas produktu sekrecija; ekskrecija – urīna izdalīšana savācējkanāliņā; ūdens reabsorbcija no savācējkanāliņa.

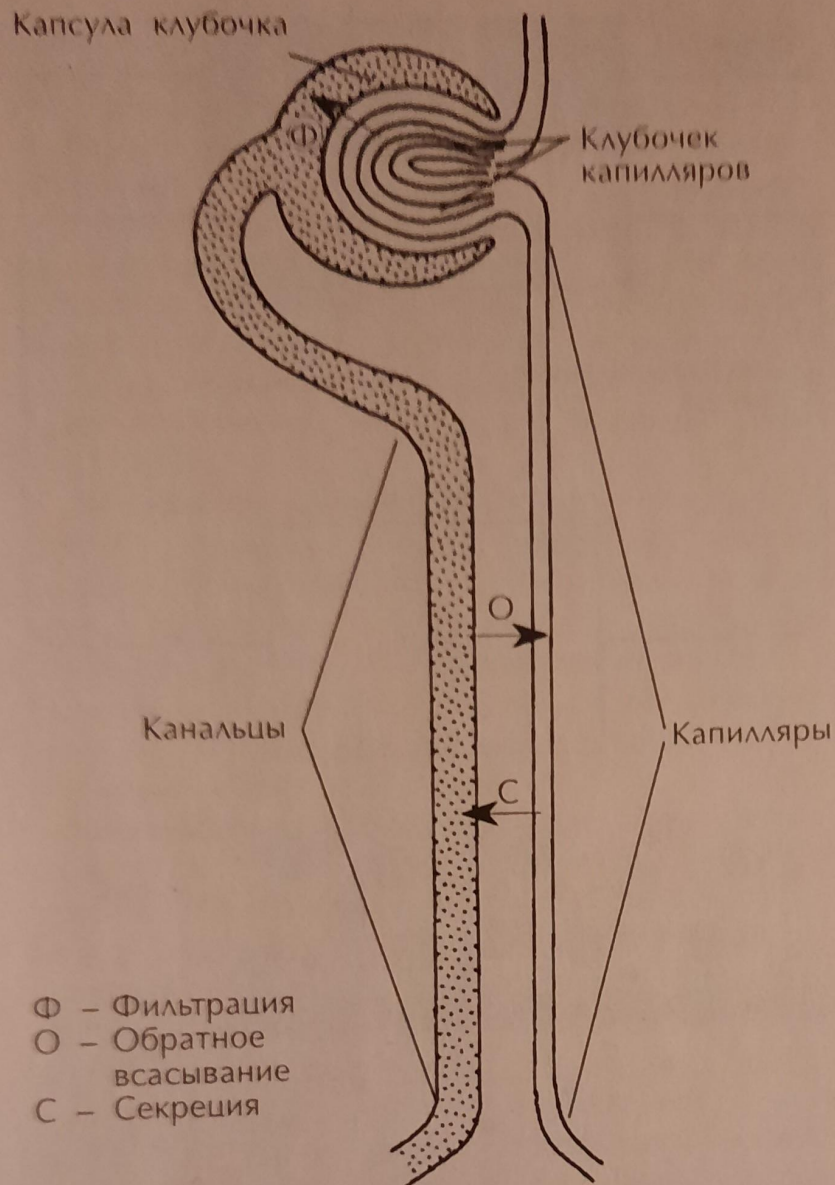
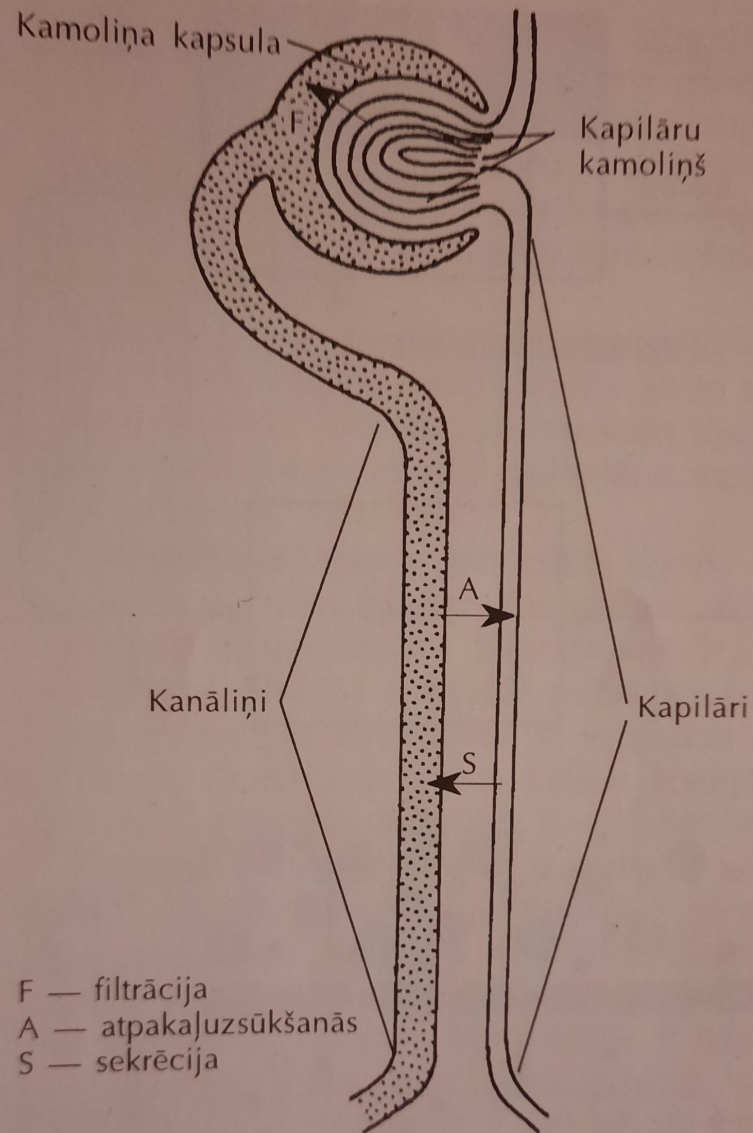

Рис. 158. Схема нефрона и мочеобразования

158. att. Nefrona shēma un urīna veidošanās

Filtrācija

- Notiek nierēs ķermenītī un to nodrošina primārais kapilāru tīkls (asinsvadu kamoliņš). Filtrācijas rezultātā rodas pirmurīns, kurā neiekļūst asinsķermenīši un liela daļa olbaltumvielu. **Pirmurīnā ir ūdens, glikoze, sāļi, aminoskābes, urīnviela.**
- На первом этапе плазма крови фильтруется через капилляры мальпигиева клубочка в полость капсулы нефрона.
- За счёт высокого давления крови в капиллярах клубочков вода и небольшие молекулы различных веществ, содержащиеся в плазме крови, поступают в щелевидное пространство капсулы, от которой начинается почечный каналец. Так образуется **первичная моча**, близкая по составу к плазме крови (отличающаяся от плазмы крови отсутствием белков) и содержащая мочевины, мочевую кислоту, аминокислоты, глюкозу, витамины.

Атракаļуzsūkšanās (reabsorbciņa)

Обратного всасывания (реабсорбции)

- Pirmurīnam plūstot pa kanāļiem, tajā esošais ūdens, aminoskābes, glikoze, sāļi un citas vielas enerģiski uzsūcas atpakaļ kapilāros, kas apvij kanāļus. Glikozes atpakaļuzsūkšanās ir pilnīga. Атракаļуzsūkšanās rezultātā no 180 l pirmurīna izveidojas 1-1,5 l galīgā urīna.
- процекая по канальцам первичная моча и содержащиеся в ней вода аминокислоты гликоза соли и другие вещества интенсивно всасываются обратно в капилляры обвивающие канальцы. гликоза полностью всасывается обратно. в результате обратного всасывание из 180 л первичной мочи образуется 1-1.5 л конечной мочи.

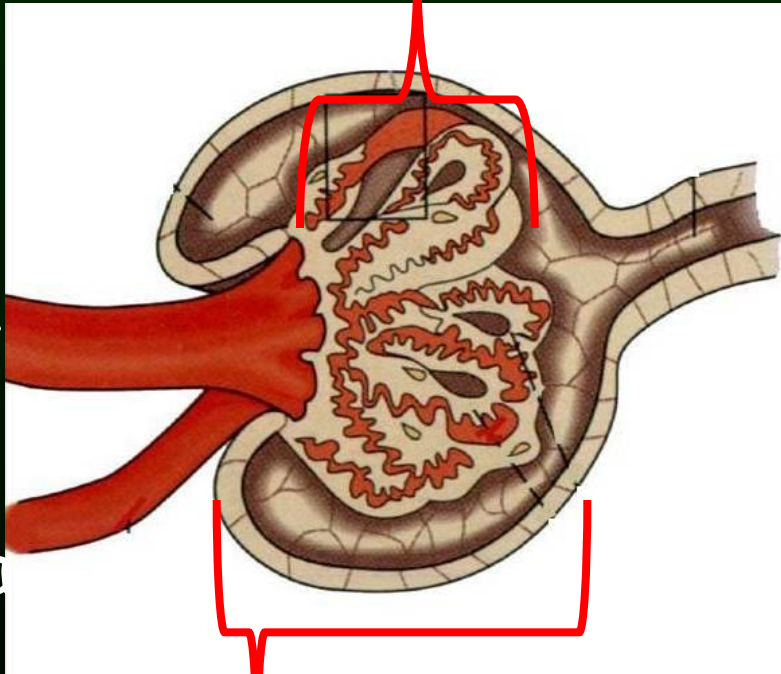
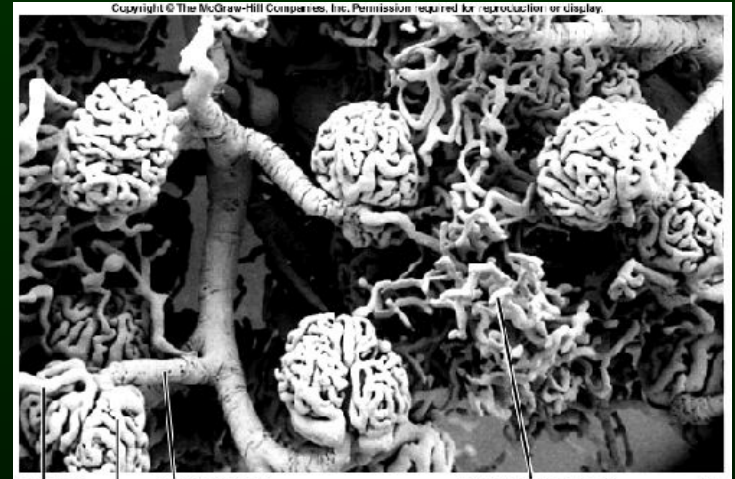
Sekrēcija.

- Vielu pāriešana no kapilāriem kanāļos.
- переход веществ из капилляров в каналы.

Kapsula

Kapilāru kamoliņi
elektronmikroskopā

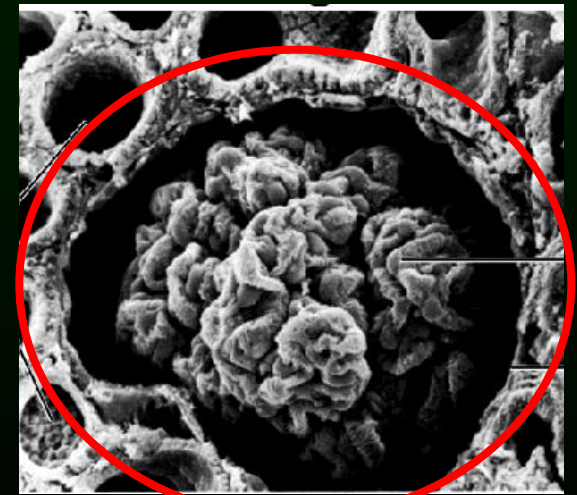
Kapilāru
kamoliņš

Iejošā
arteriola

Izejošā
arteriola

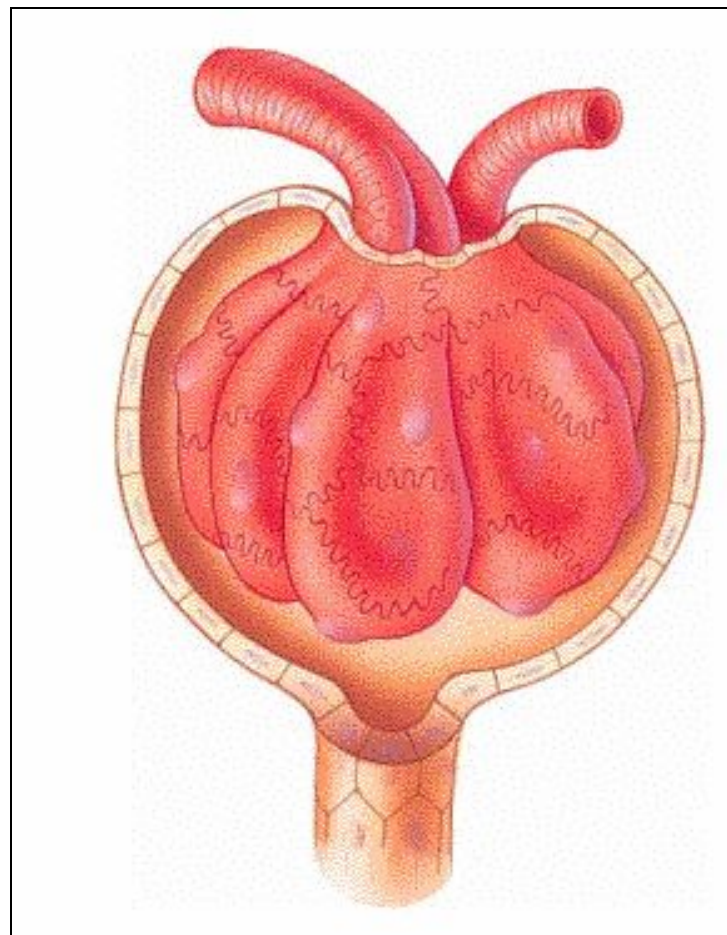
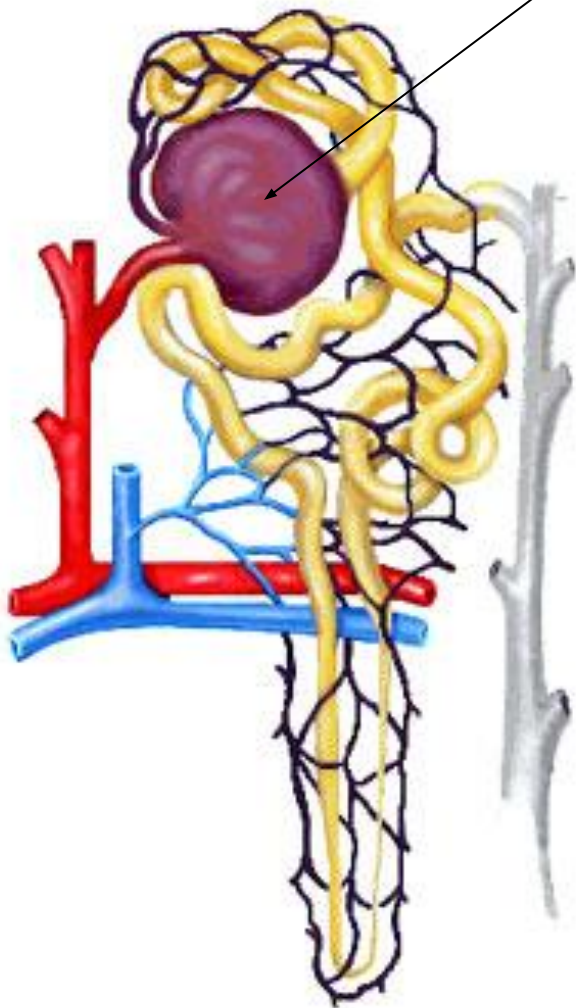
Kapsula

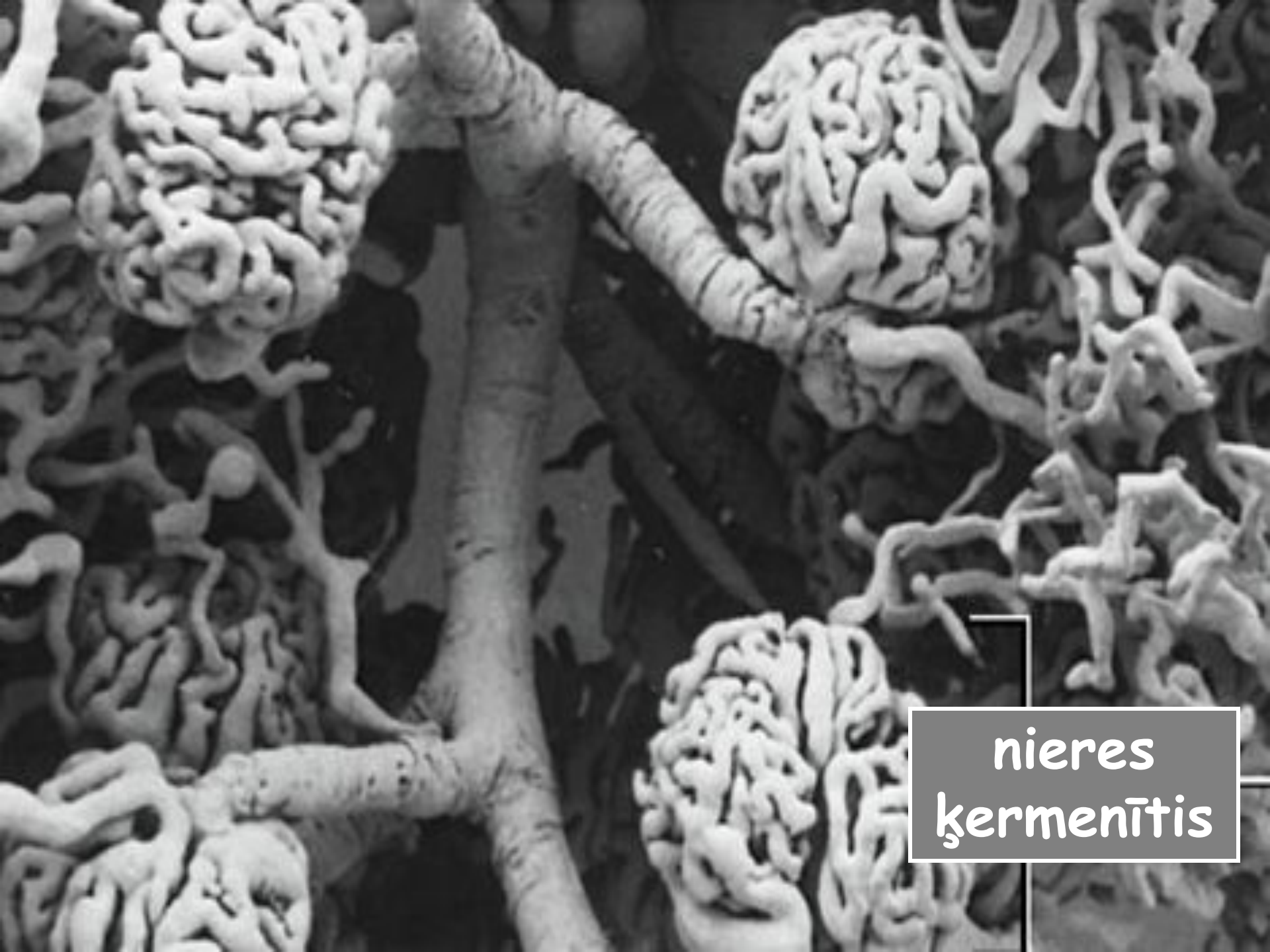

Kapsula

Urīna veidošanās

- Filtrācija - nieru ķermenītī.

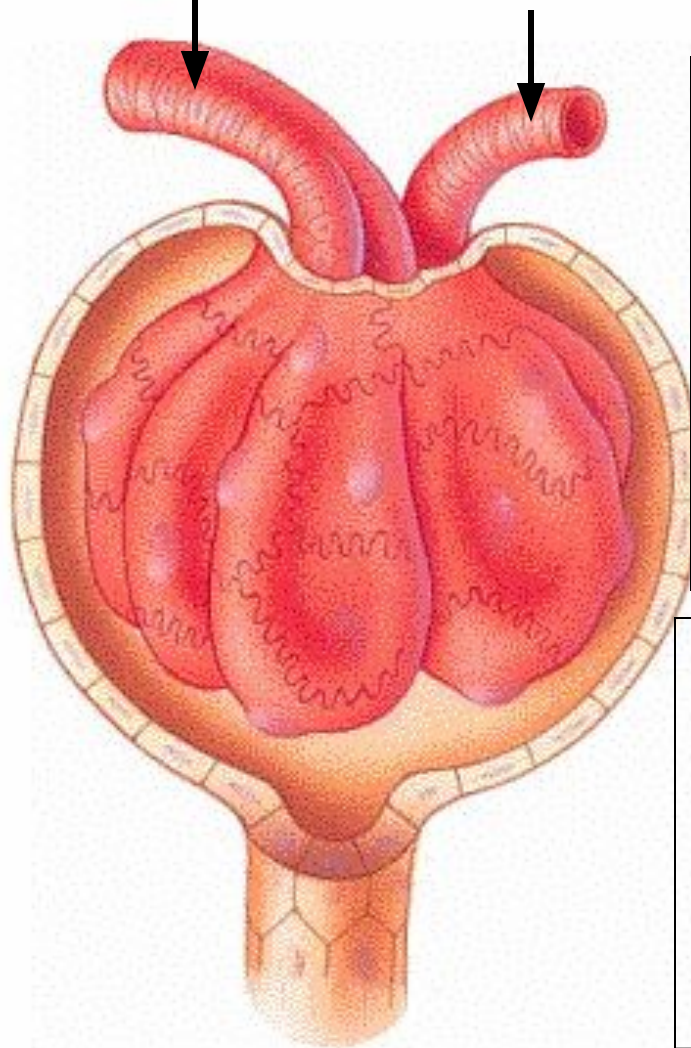

nieres
ķermenītis

pievadošā arteriola

aizvadošā arteriola

Asinsvadu sienas kamoliņā ir 100 reizes caurlaidīgākas par jebkuru citu asins kapilāru sienām.

Filtrācijas rezultātā rodas **pirmurīns** (sastāvs līdzīgs starpšūnu šķidrumam).

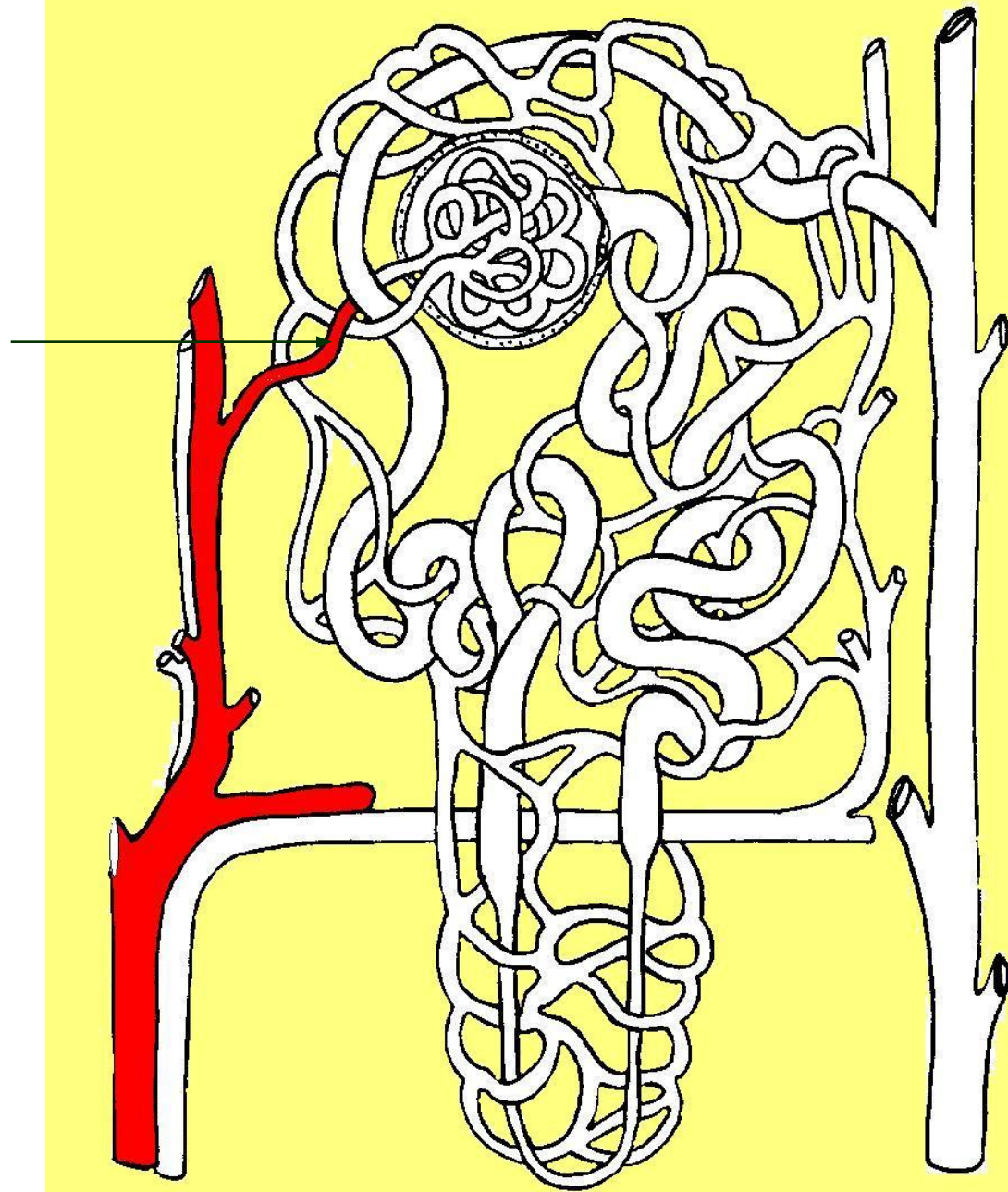
Vienā minūtē rodas 125 mililitri pirmurīna.

Diennaktī - ap 180 litru.

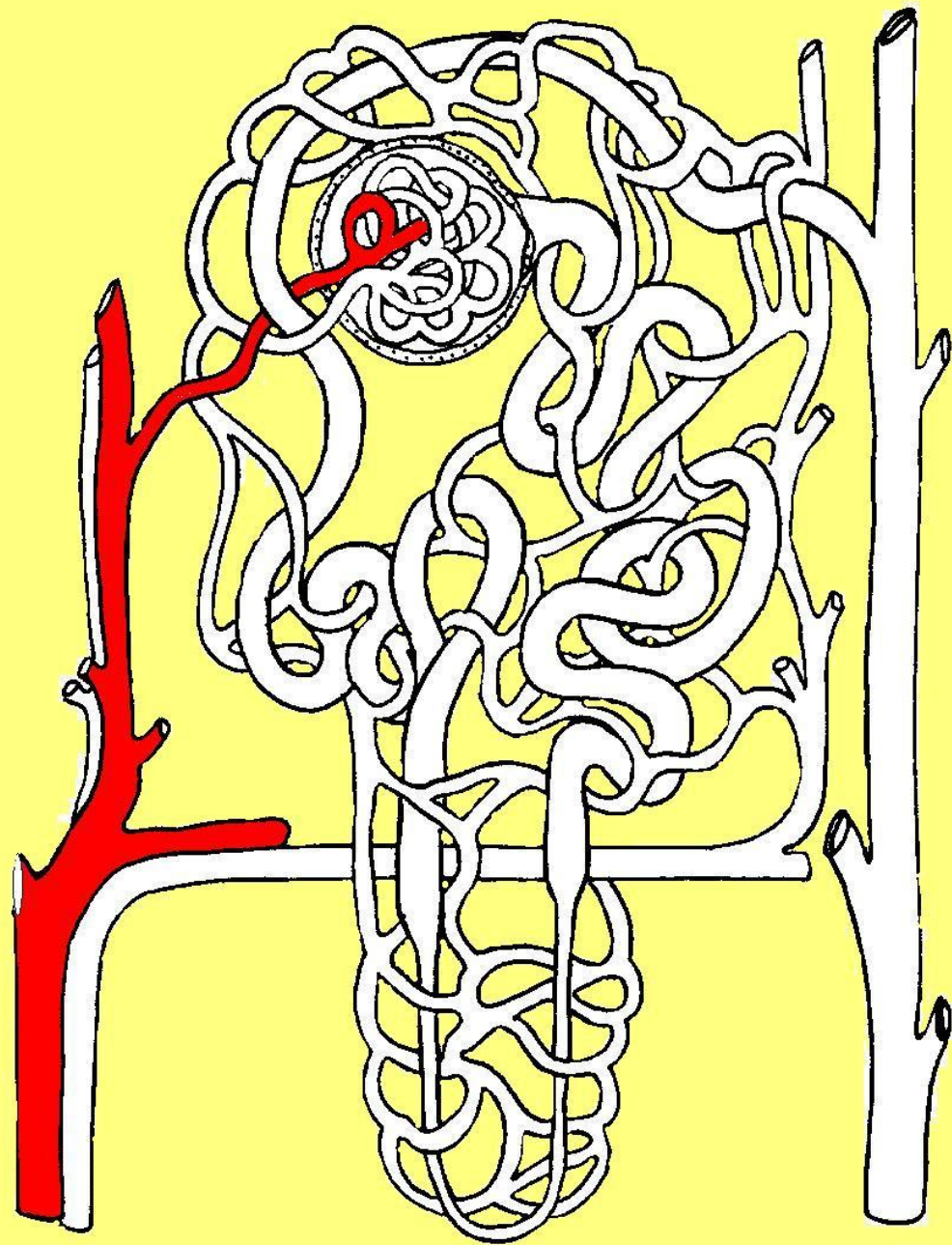
Nieres 5 l asiņu izfiltrē 40 minūtēs.

Ieejošā
arteriola

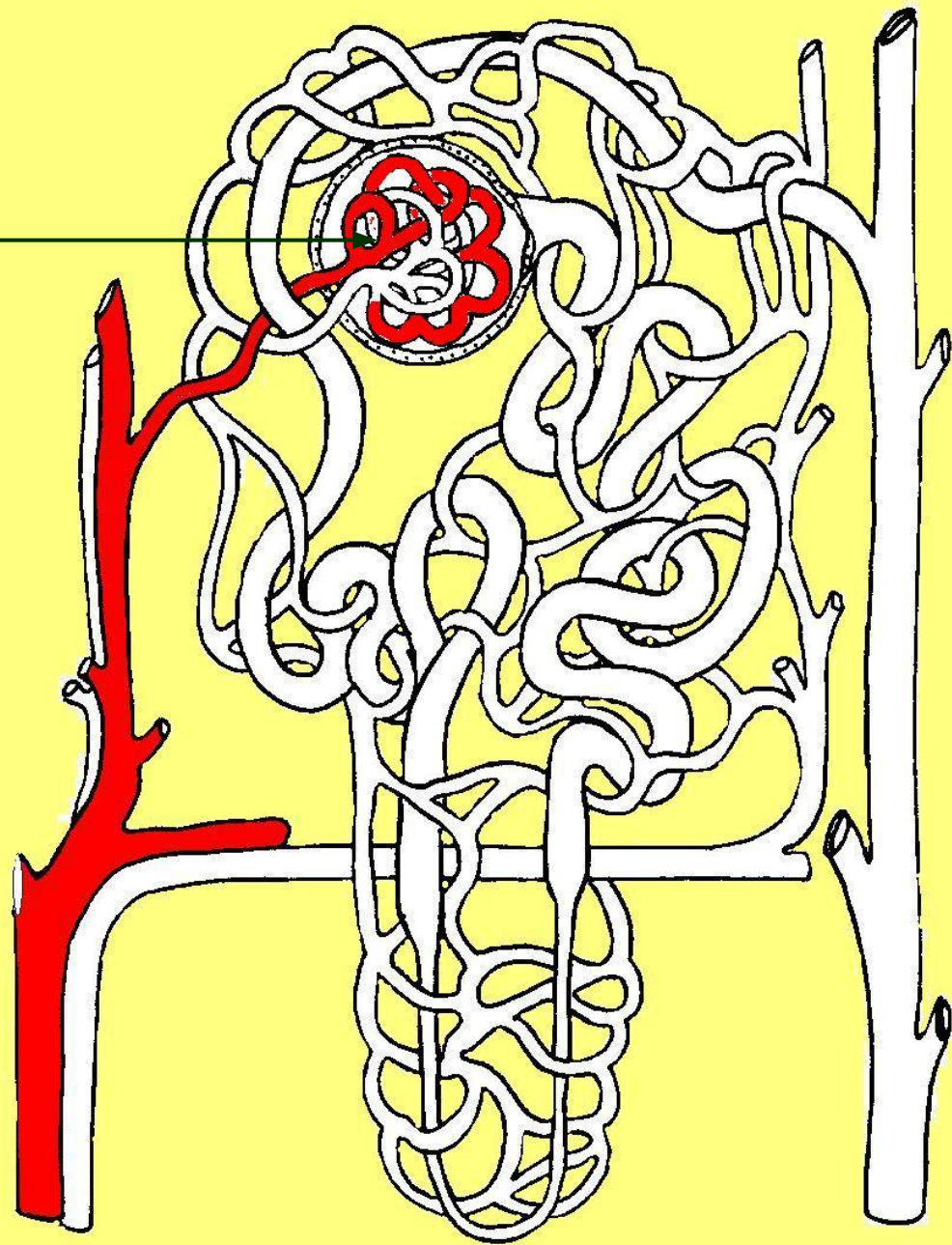
Asiņu
filtrācija
nefronā

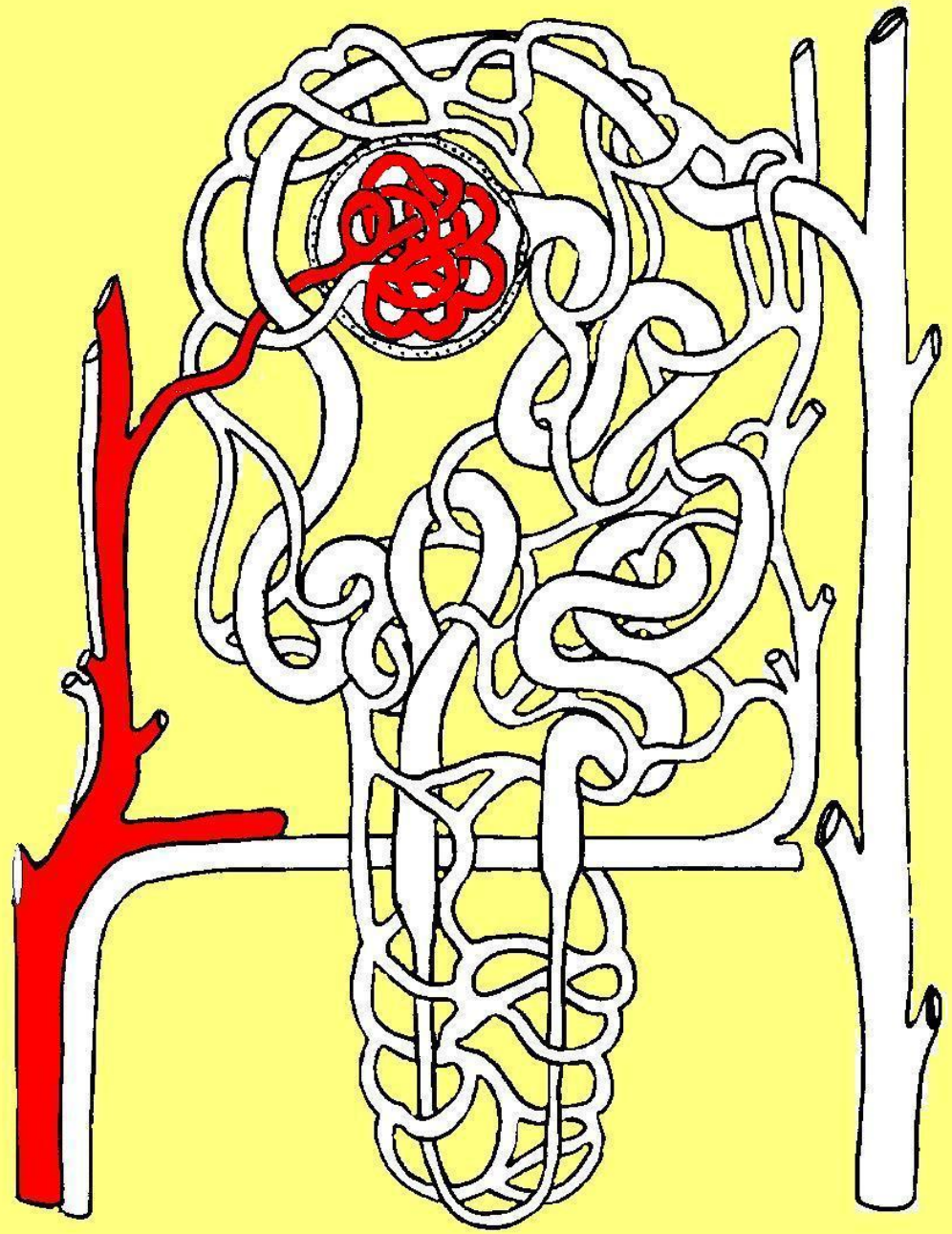

**Asinis
ieplūst pa
arteriolu un
sazarotiem
kapilāriem,
kas veido
kapilāru
kamoliņu**

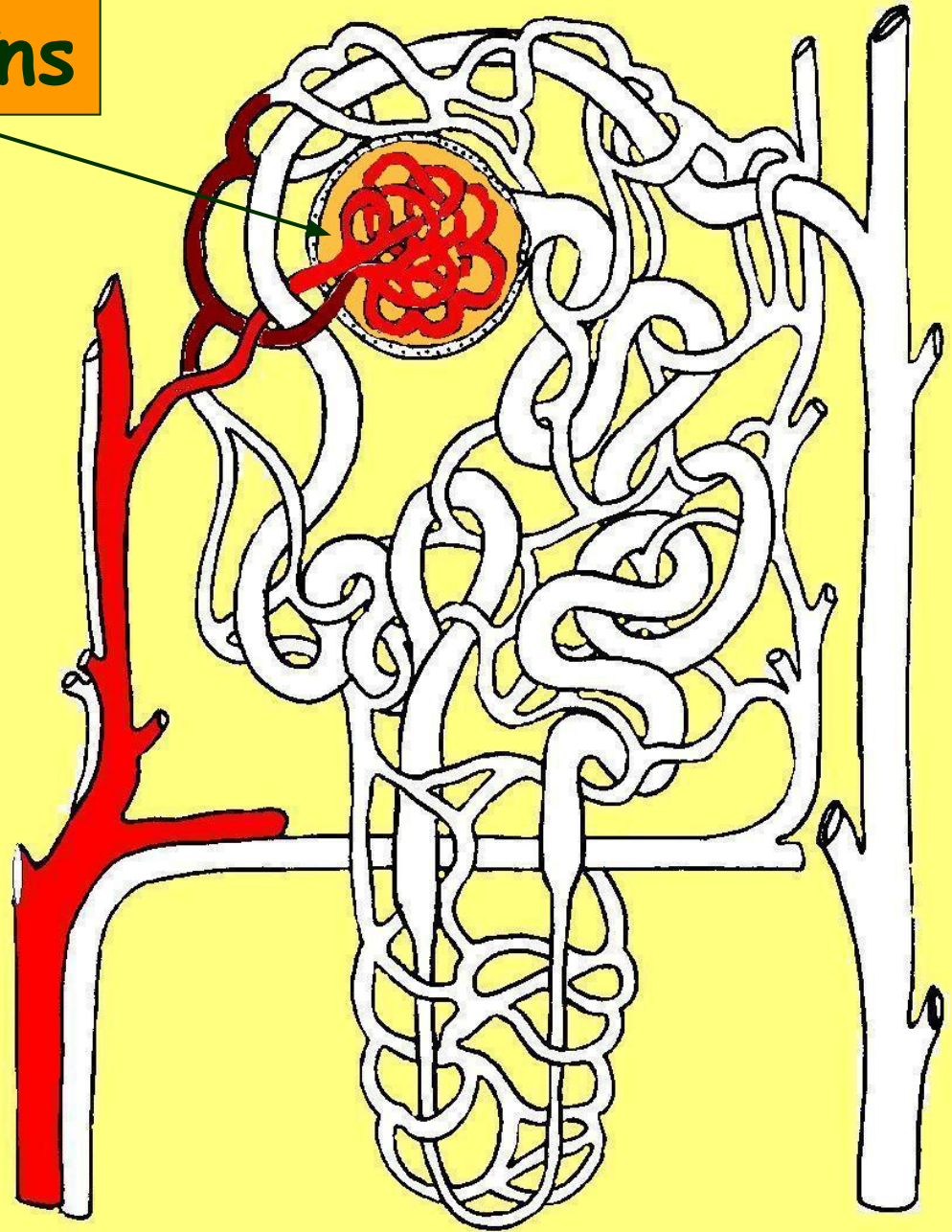
Kapilāru kamoliņš

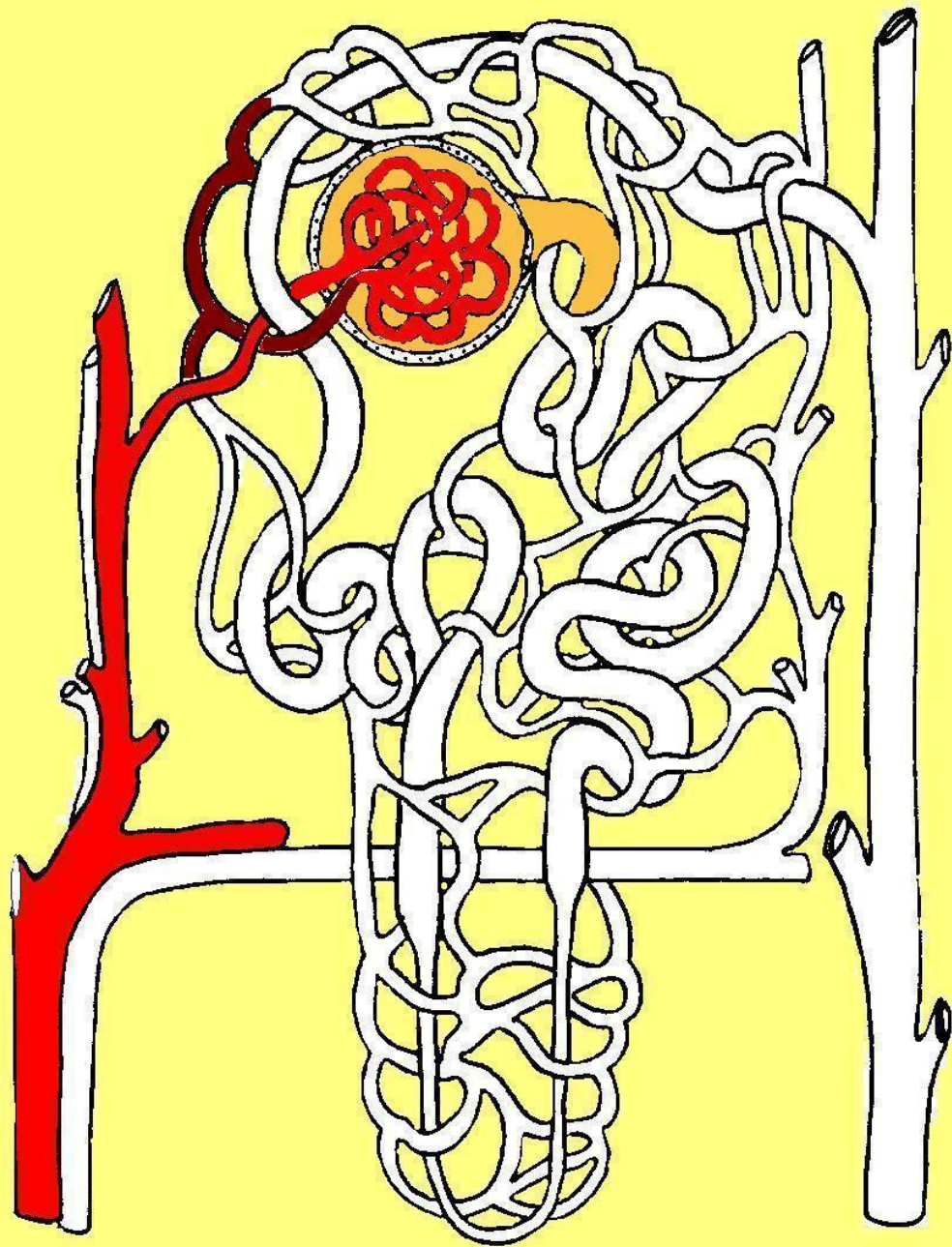

Pirmurīns

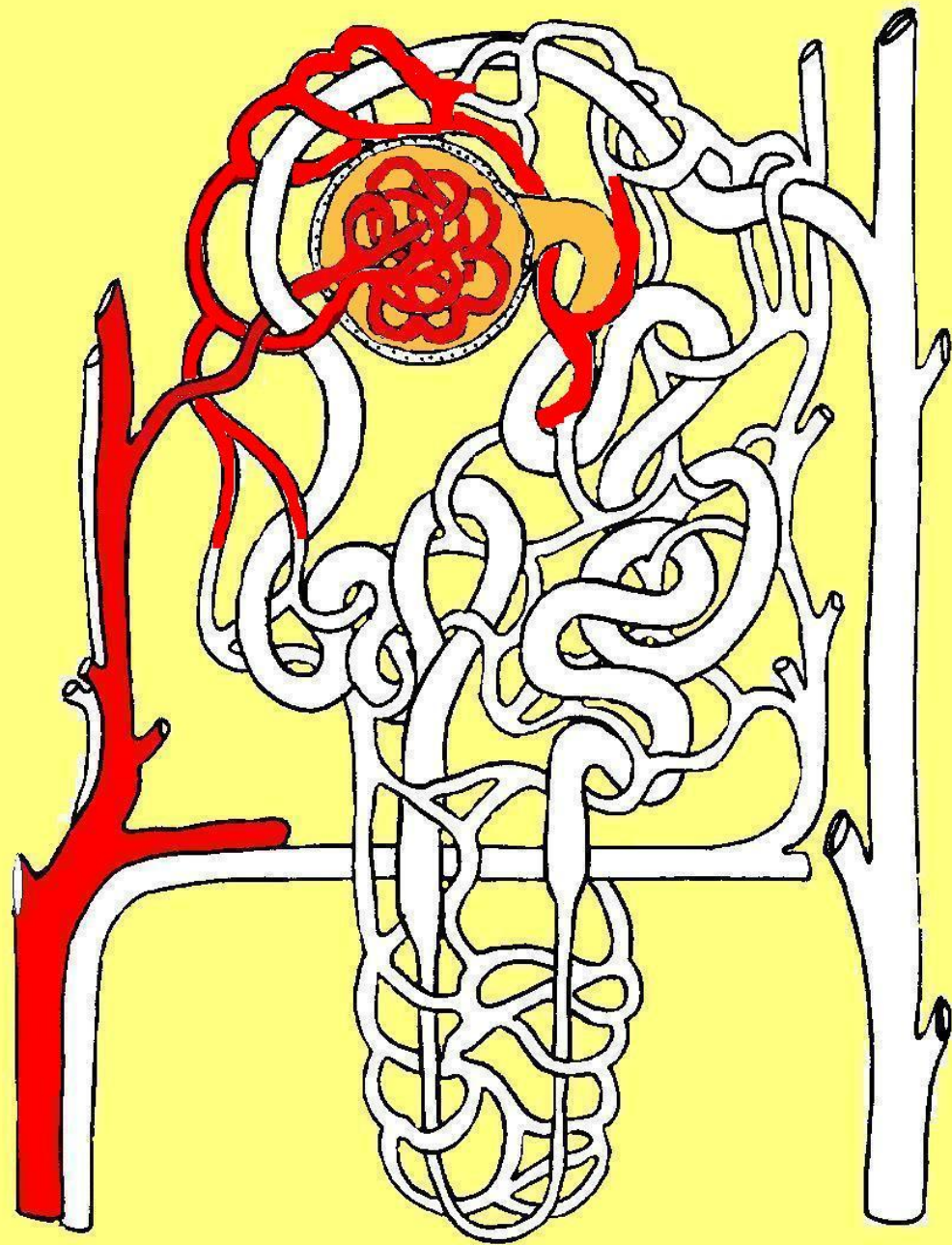
Pirmurīns
veidojas
asinplazmai
filtrējoties
caur kapilāru
kamoliņa un
kapsulas
sienām

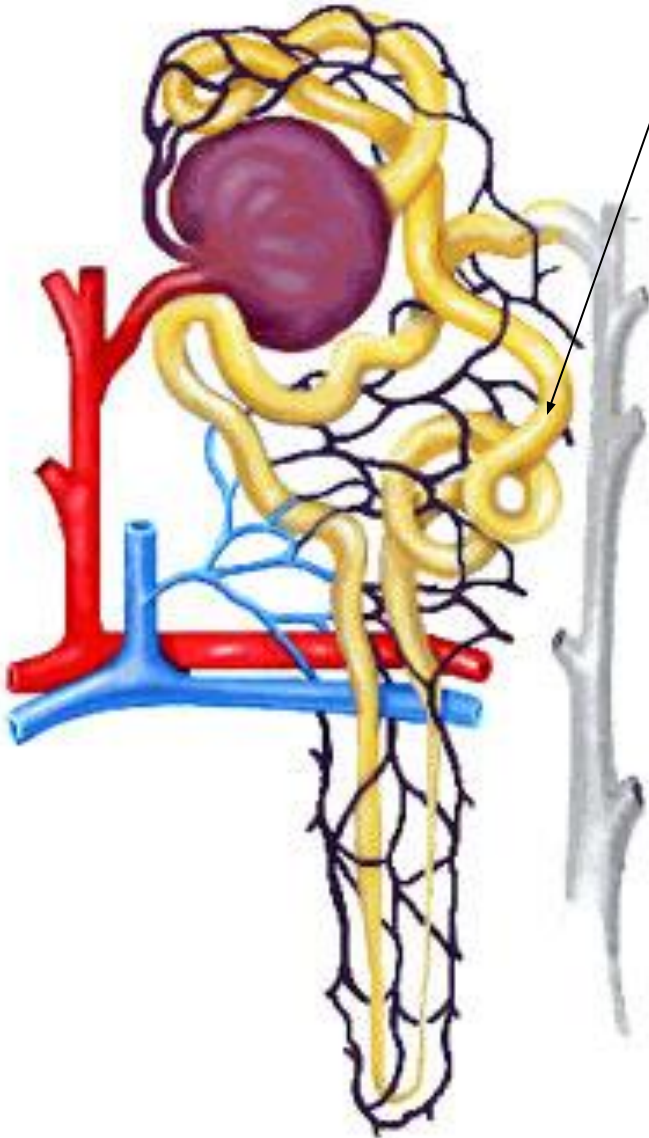
Pirmurīns
aizplūst pa
pirmās
pakāpes
līkumoto
kanāliņu

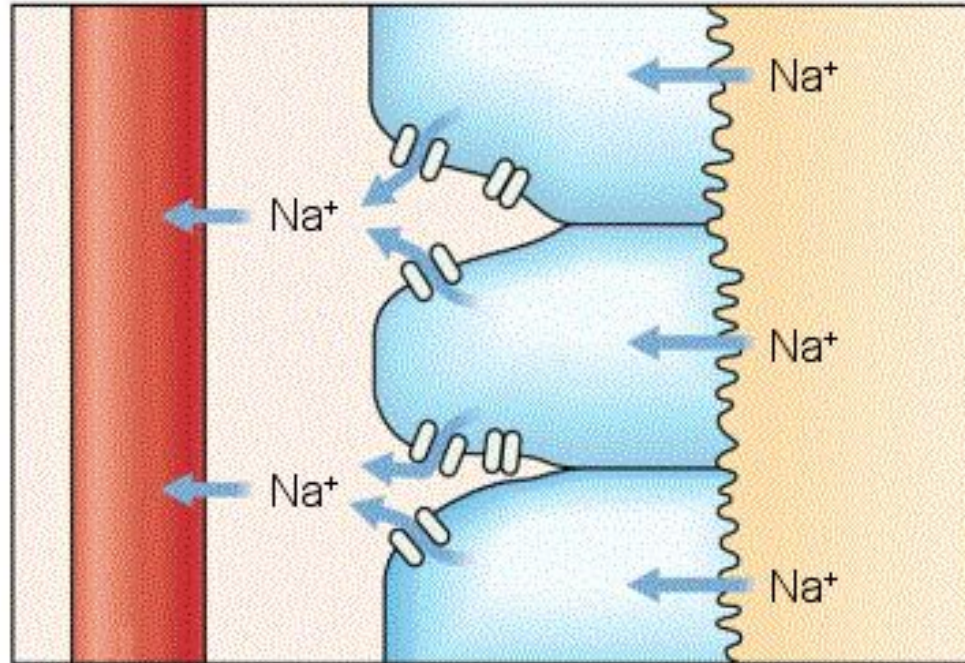
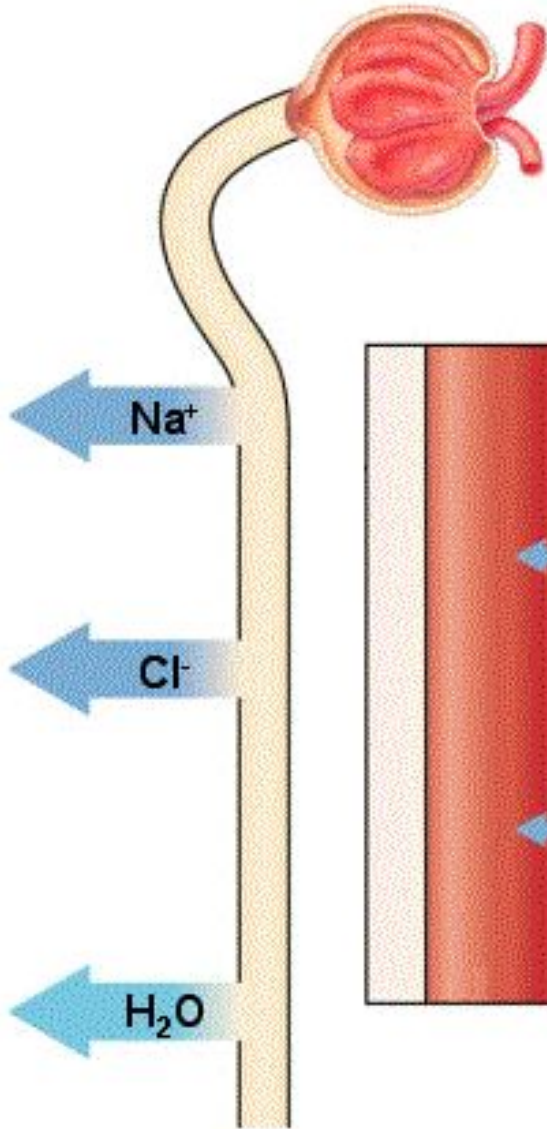
Pirmās
pakāpes
līkumoto
kanāliņu
apvij
kapilāri

□ Reabsorbcija - nefrona kanāliņos.

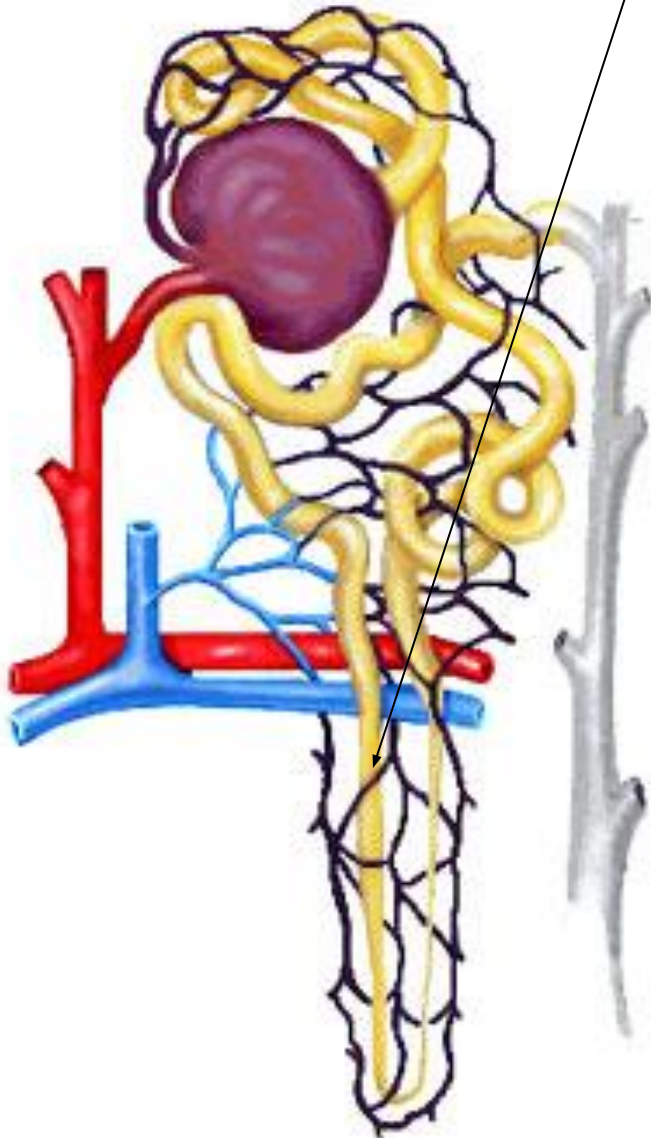
Atpakaļ uzsūcas 99% ūdens un 99,5% sāļu, glikoze u.c.v.

Veidojas galīgais urīns.

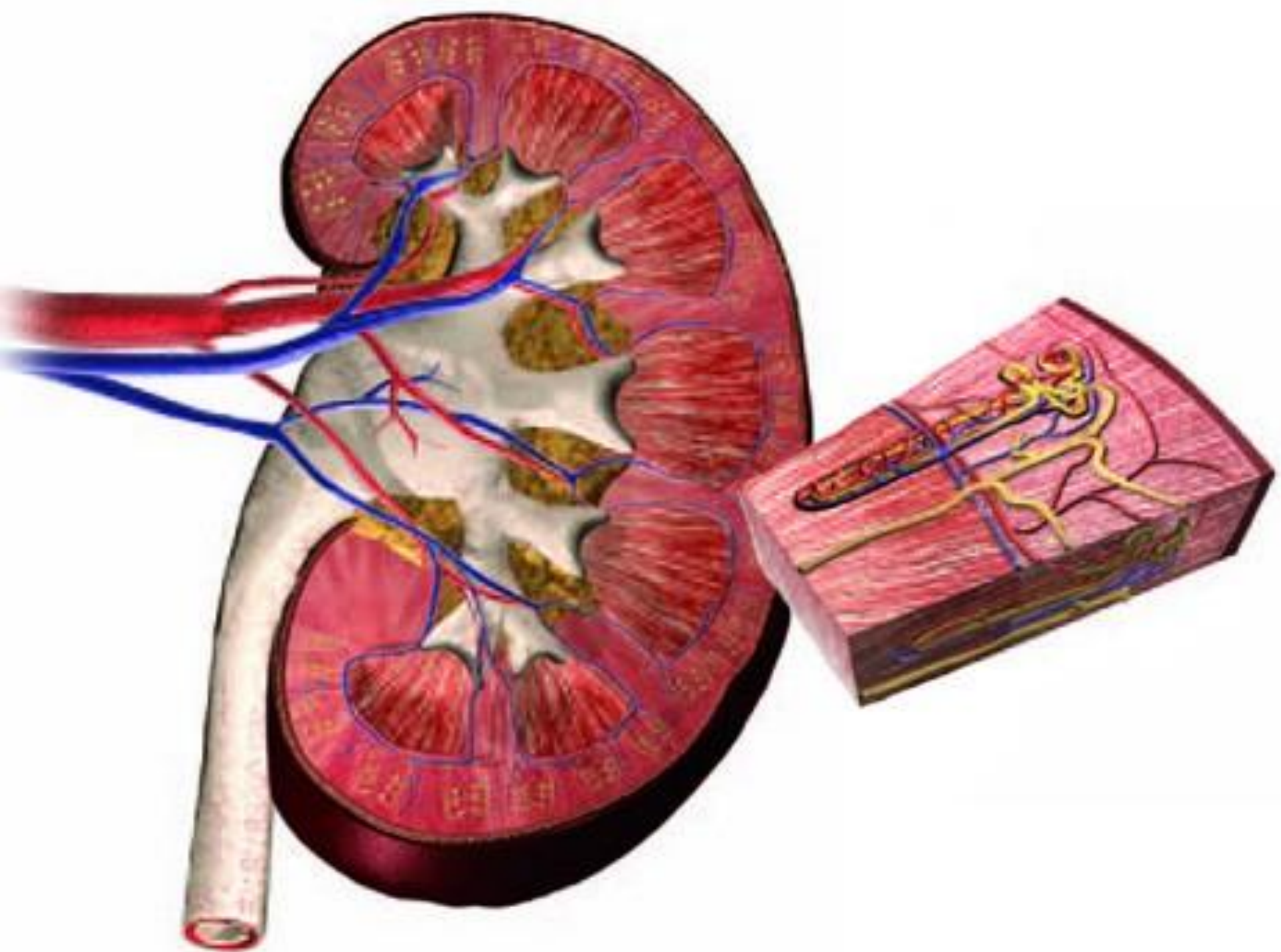
Atpakaļuzsūkšanās rezultātā
no 180 litriem pirmurīna
izveidojas 1-1,5 litri galīgā
urīna.

▣ Sekrēcija - kanāliņos.

Vielu pāriešana no kapilāriem kanāliņos.

Ar urīnu izdalās ūdens, sāļi,
urīnviela, nevajadzīgie vielmaiņas
galaprodukti.

Ja nieres vairs nespēj veidot urīnu, iekšējā vidē strauji uzkrājas dažādas kaitīgas vielas.

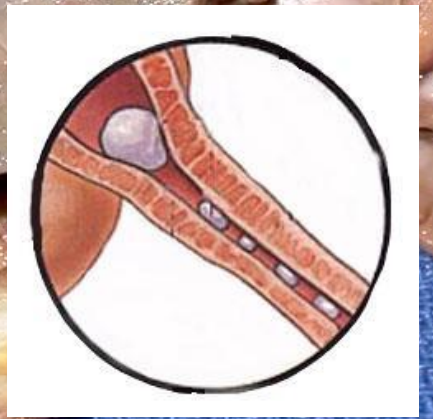
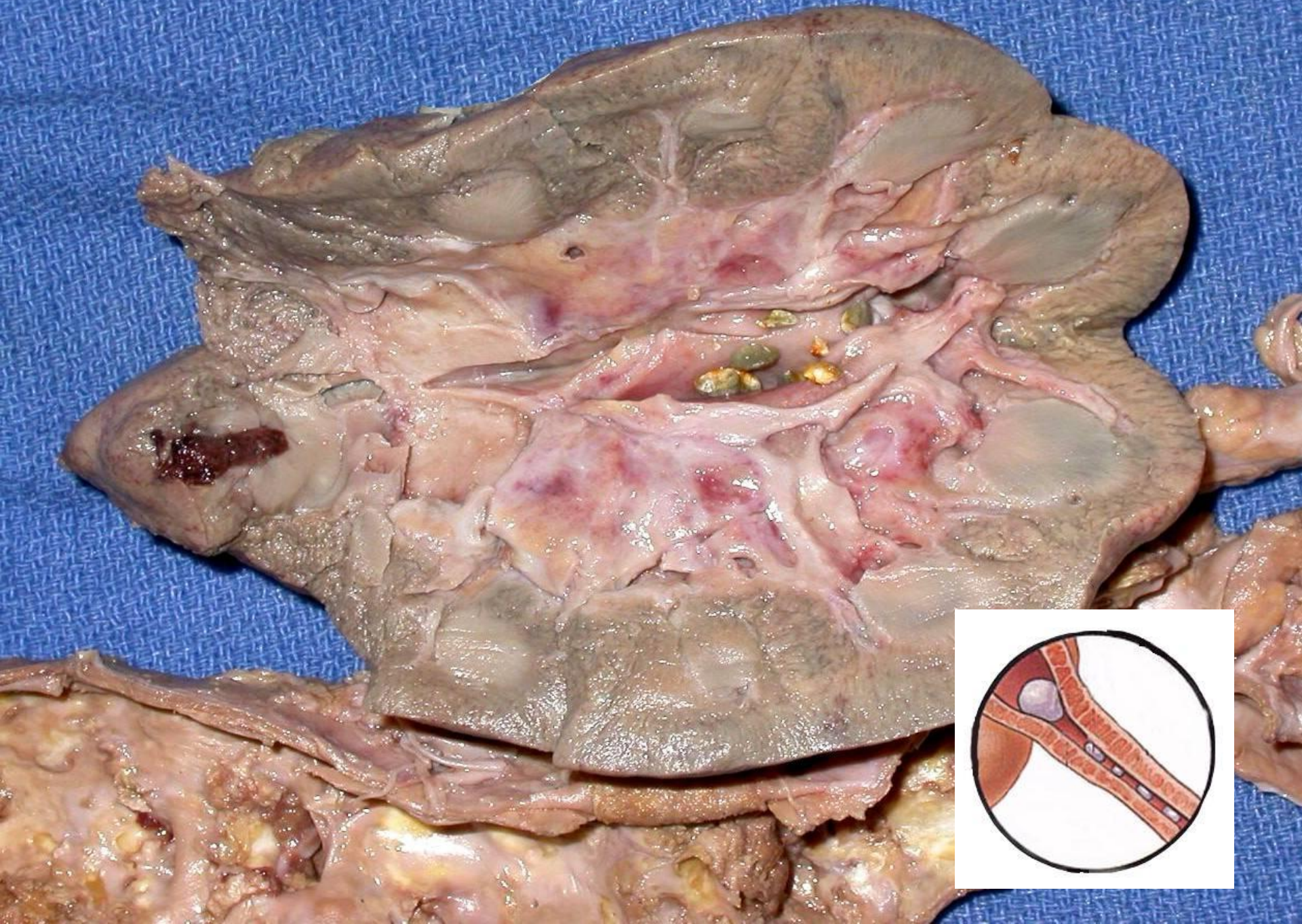
Lai slimnieka asinis attīrītu no šīm vielām, viņu pieslēdz mākslīgajai nierei.

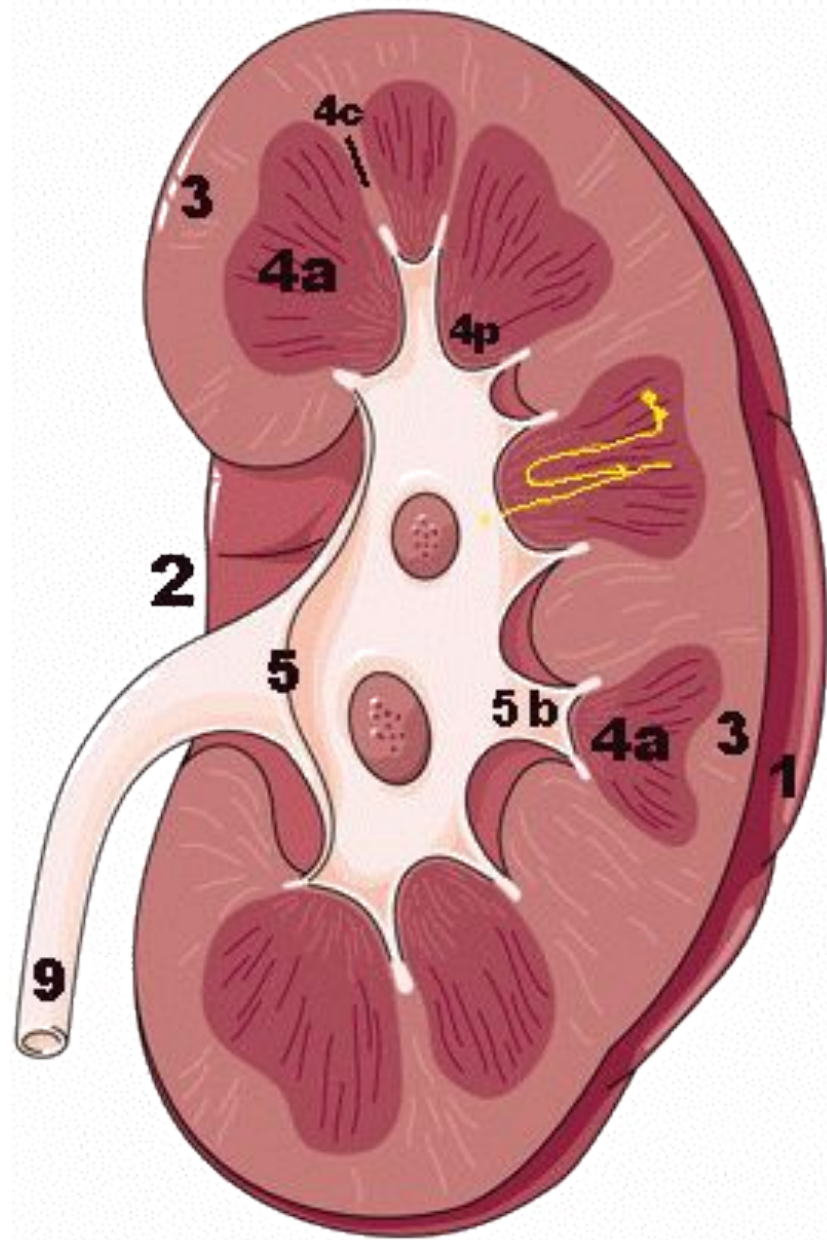
Mākslīgā niere sastāv no plānām puscaurlaidīgām plēvītēm, kurām gar vienu pusi plūst slimnieka asinis, bet gar otru pusi - šķīdums, kura sastāvs ir tuvs fizioloģiskā šķīduma sastāvam. Slimnieka asinīs esošās kaitīgās vielas pāriet šķīdumā.

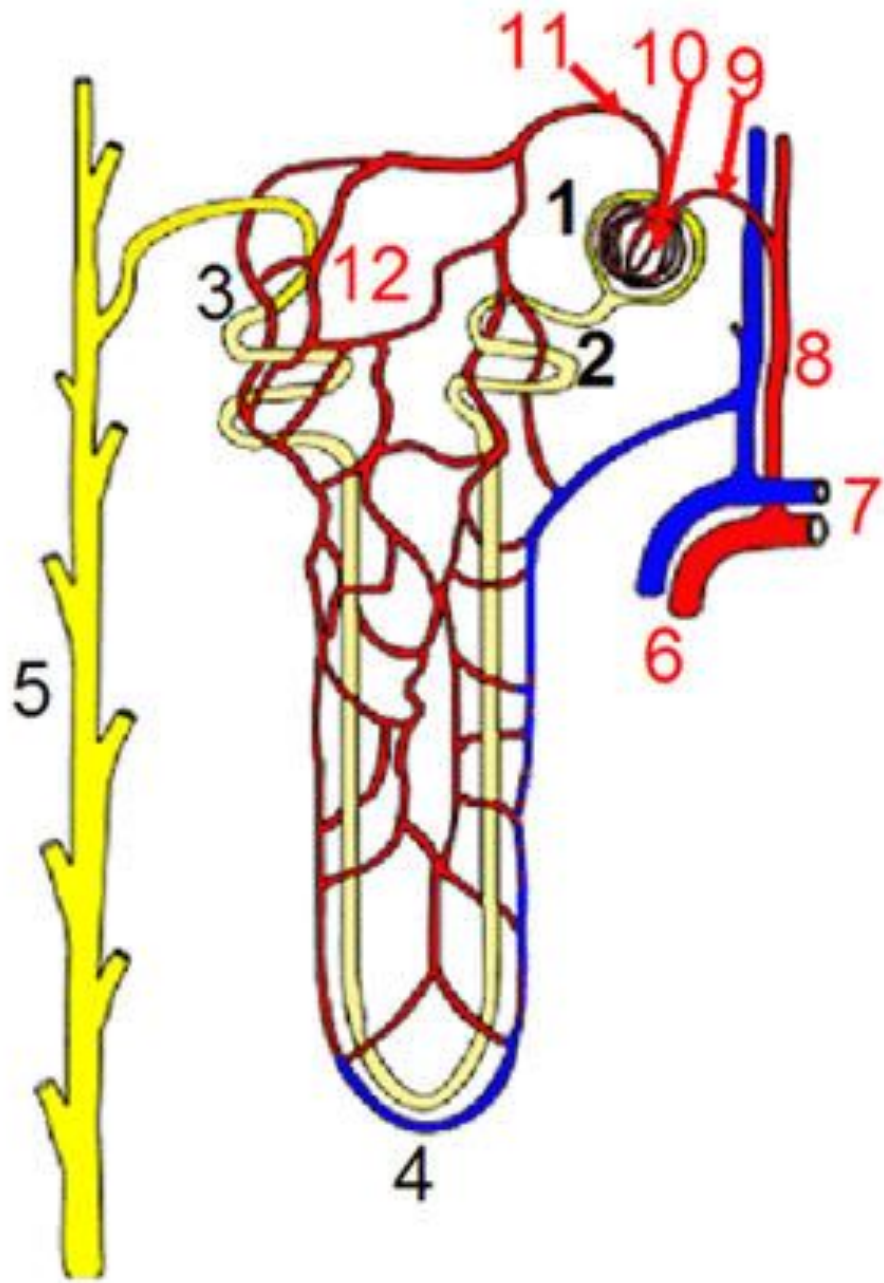

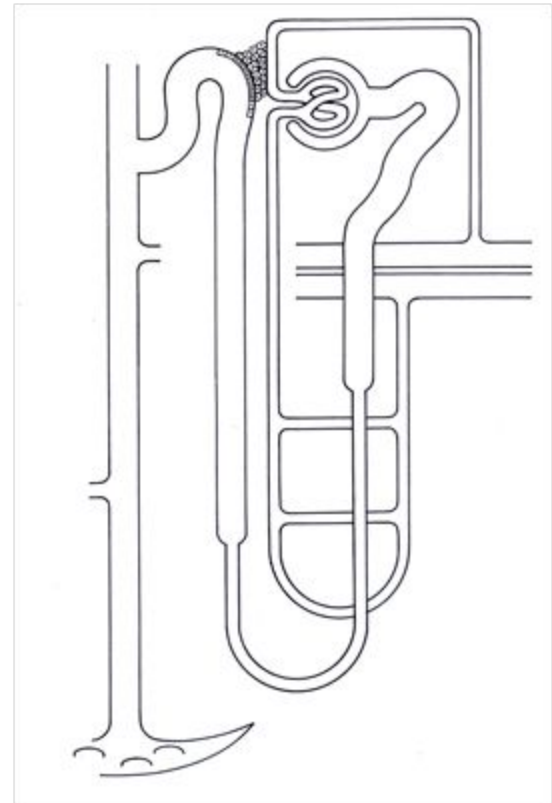
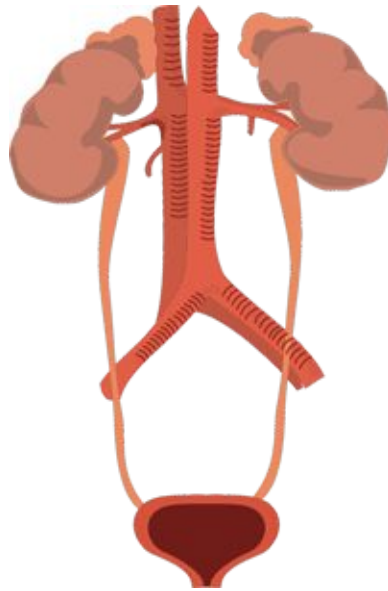
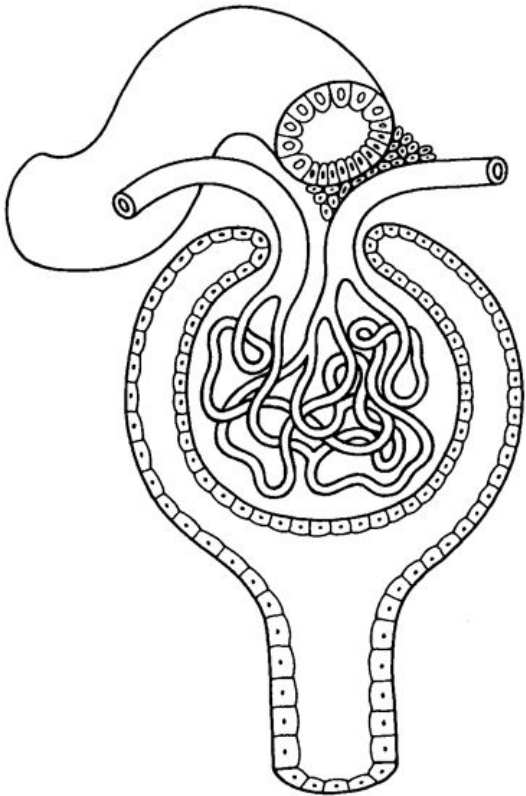
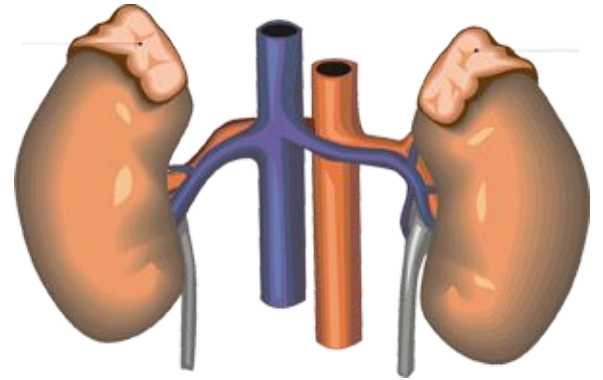
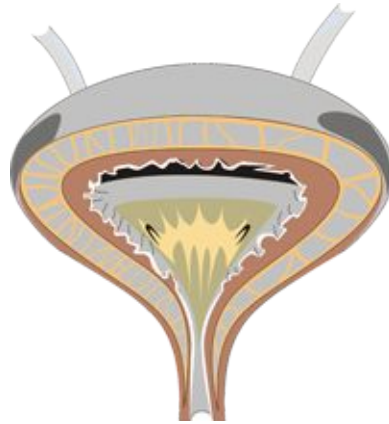
Dialyze

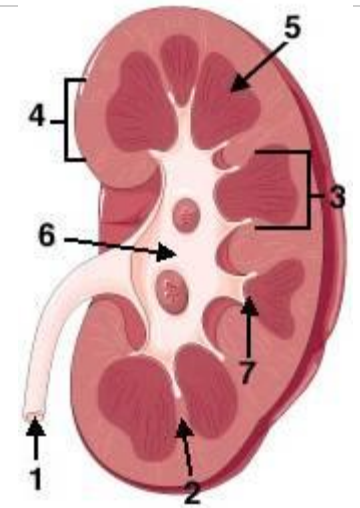
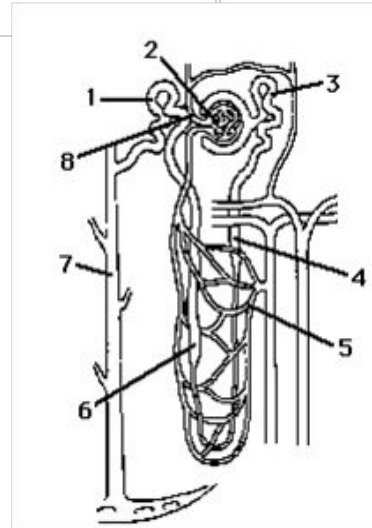
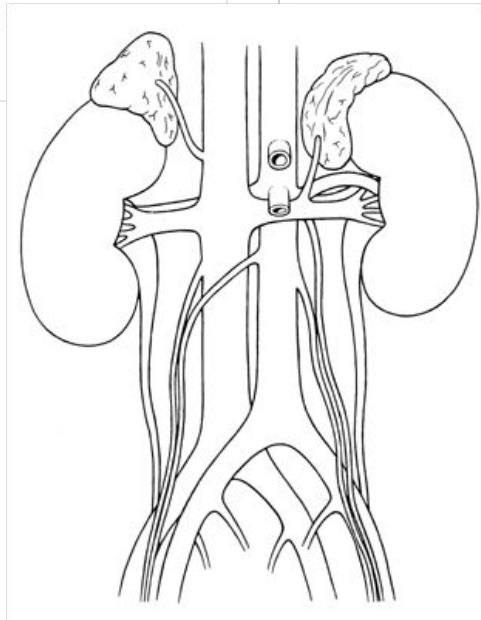
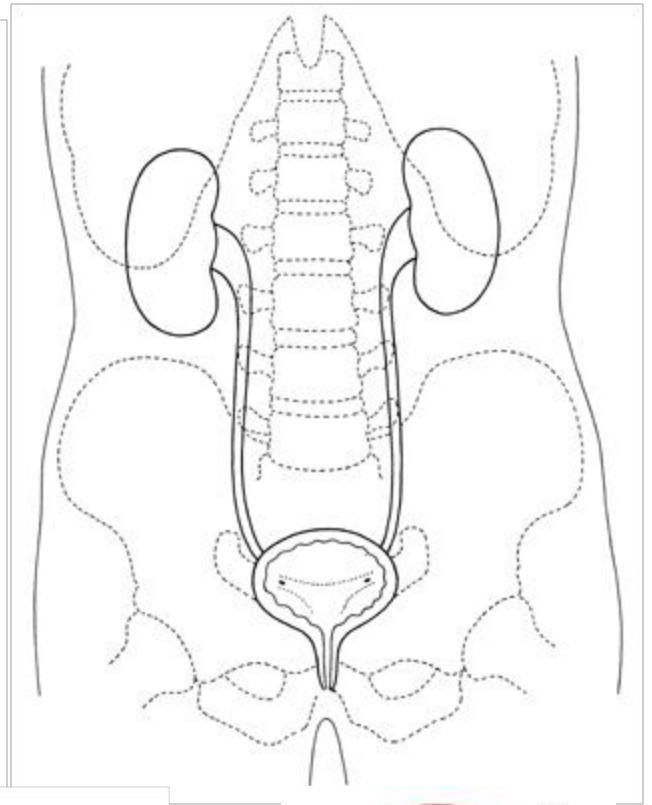
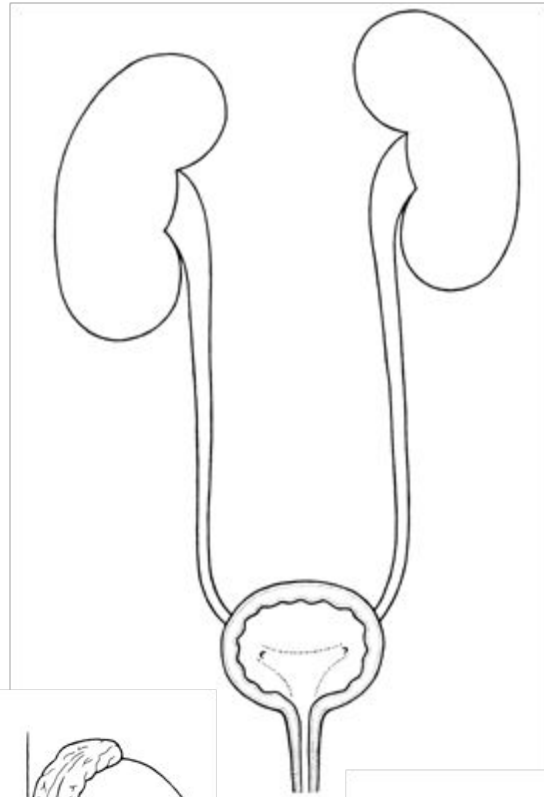

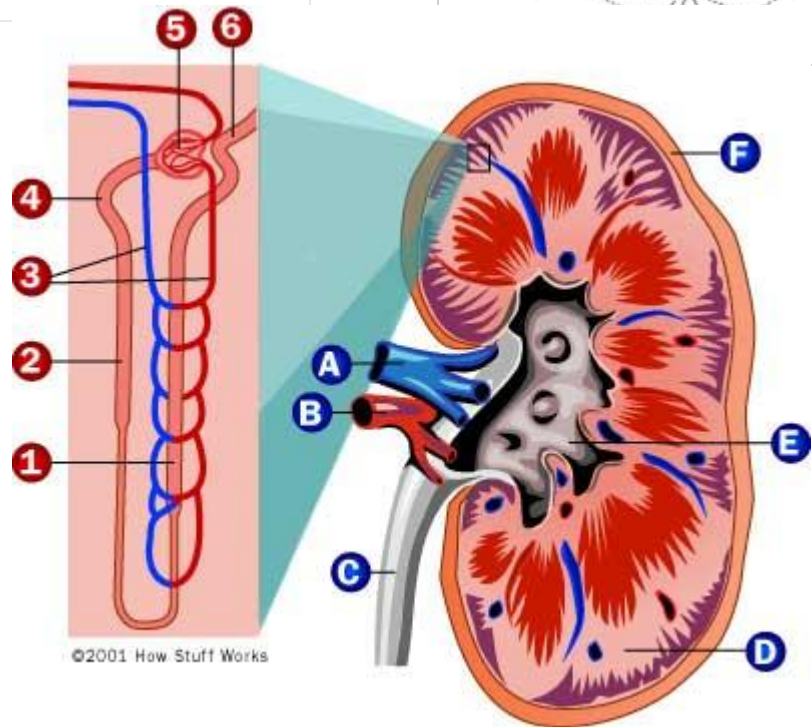
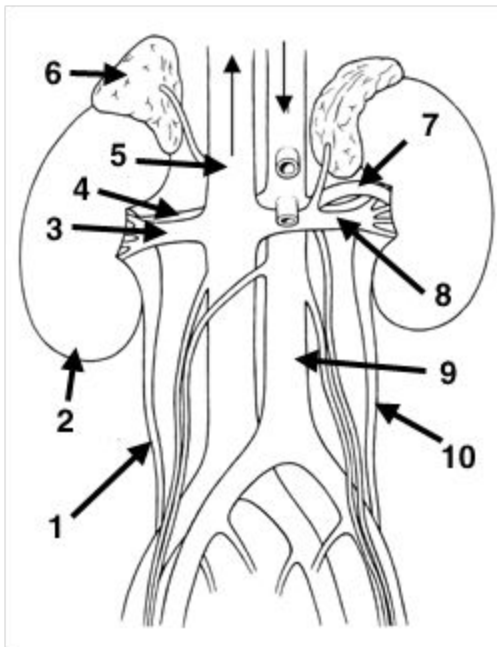
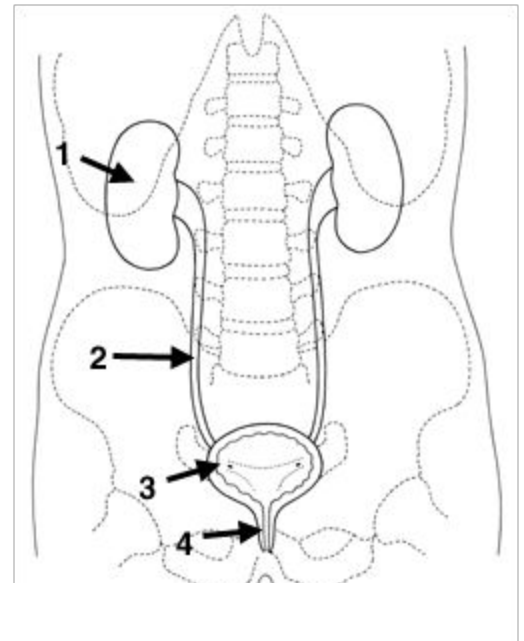
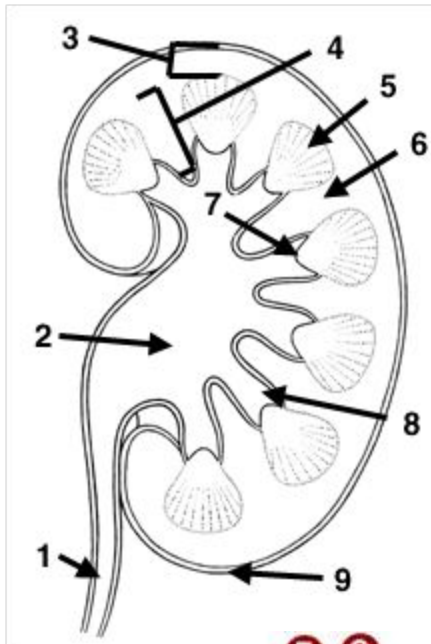
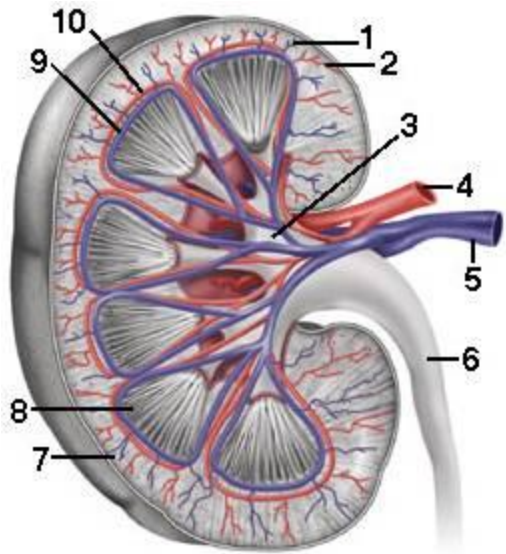

ATBILDES 2. UZDEVUMAM

1. Apvalks
2. Nieres garoza
3. Nieres serde
4. Piramīdas
5. Urīnvads
6. Nieres bļodiņa
7. Nieres vēna
8. Nieres artērija